

Forslag til

BYDELSPLAN FOR

VANLØSE

2013

**Forslag til
BYDELSPLAN FOR VANLØSE**

Udarbejdet af:

Bydelsplanen er udarbejdet af Vanløse Lokaludvalg i samarbejde med Center for Sikker By og Center for Byudvikling, Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune på baggrund af input fra Vanløses borgere.

Udgivet af:

Københavns Kommune

Redaktion og tilrettelæggelse:

Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune

Layout, grundkort og illustrationer:

Sekretariatet for ledelse og kommunikation, Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune i samarbejde med Vanløse Lokaludvalg, Center for Sikker By.

Fotos:

Se de enkelte fotos

Forslag til

BYDELSPLAN FOR

VANLØSE

2013

FORORD

FORORD AF LOKALUDVALGETS FORMAND

Denne bydelsplan for Vanløse er vores anden bydelsplan. Mange af de elementer, som den første plan skitserede, er allerede blevet gennemført.

Den nye plan består af 15 projekter. De er vores bud på lokale projekter, der konkretiserer Københavns Kommuneplan 2011. Der er, trods væsensforskelle, mange sammenhænge og ligheder mellem den første og den anden bydelsplan. Visionerne fra lokaludvalgets første bydelsplan er stadig gældende, og projekterne i denne plan følger de fire visioner fra den første plan: Vanløses bymidte skal styrkes, bydelen skal være sammenhængende, bydelen skal være tilgængelig, og det skal være nemmere at have et sundt og aktivt liv i Vanløse. Denne plan har derudover et særligt fokus på, at bydelen skal rustes til at kunne klare kommende store regnmængder, som følge af klimaændringer.

Bydelsplanen er borgernes plan. Derfor har Vanløse Lokaludvalg gjort en stor indsats for at involvere borgerne, så projekterne afspejler borgernes behov og tanker. Lokaludvalget har i forbindelse med kortlægningen af skybruddet i 2011 fået over 1.000 besvarelser, hvilket svarer til næsten 3.000 husstande. Det har givet os en helt unik viden, som ligger til grund for vores videre arbejde med lokale løsninger for afledning af regnvand. Borgerne i Vanløse har ligeledes været med til at udforme planens øvrige projekter. Flere end 2.000 mennesker har bidraget til den endelige bydelsplan ved at besvare spørgeskemaer, deltage i borgermøder, møde os på gaden, deltage på å-vandringer og til byfester mv.

Vanløseborgernes store opbakning og engagement viser, at de vil deres bydel. Lokaludvalget glæder sig til at arbejde videre med projekterne i samarbejde med borgerne og kommunens politiske udvalg.

Bent Christensen

FORORD AF OVERBORGMESTEREN

Det er med stor glæde, at jeg modtager bydelsplanen 2013 som et resultat af en meget inddragende og lokalt forankret proces, der er gennemført, siden Borgerrepræsentationen anmodede lokaludvalgene om at lave bydelsplaner for alle Københavns bydele.

Først og fremmest vil jeg takke de 12 lokaludvalg for deres store indsats med at udarbejde bydelsplanerne. Jeg har mærket et stort engagement fra alle lokaludvalgene og er imponeret over de mange forskellige borgerinddragende aktiviteter, som lokaludvalgene har stået for som led i arbejdet med bydelsplanerne.

Lokaludvalgene spiller en vigtig rolle i Københavns Kommunes planlægning. De kommer med vigtige bidrag til både den overordnede og den mere lokale planlægning i byen via egne input og de arrangementer, lokaludvalgene står for i bydelene.

Jeg er derfor også glad for de gode indspil til den fremadrettede overordnede planlægning i kommunen, som lokaludvalgene har udviklet inden for de rammer, kommuneplanen udstikker. Med udgangspunkt i bydelenes særkender og udfordringer giver det et uvurderligt input. Og på trods af den begrænsning, som nogle har følt det som, er der udvist stor kreativitet i løsningsforslagene.

Vi skal bidrage på alle niveauer for at løfte den opgave, vi står over for, med at sikre borgernes livskvalitet og skabe rammerne for fremtidig vækst som et stærkt fundament for byens udvikling.

Københavns oplever i disse år, at mange gerne vil blive boende i eller flytte til byen. Projektforslagene i bydelsplanerne viser de mange gode ideer, der er i byen, til at understøtte kommuneplanens målsætninger inden for viden og erhverv, grøn vækst og det gode hverdagsliv. Ideerne vil blive videreudviklet, så de kan indgå i politikernes og de kommunale medarbejders arbejde med at sikre de bedste rammer for Københavns udvikling.

Mange tak for indsatsen og tillykke med resultatet.

Frank Jensen

INDHOLDSFORTEGNELSE

I. VISION OG UDVIKLINGSSTRATEGI FOR VANLØSE	7
Kort over Vanløse	9
2. OVERSIGT OVER LOKALUDVALGETS PROJEKTFORSLAG	11
Prioriteringsliste	12
ET GODT HVERDAGSLIV	13
Projektforslag 1: Lys i bymidten	14
Projektforslag 2: Ændring i cykelparkeringsadfærden	16
Projektforslag 3: Flytning af institutionen Valborg	18
Projektforslag 4: Øge kapaciteten på Damhusengens baner	20
Projektforslag 5: Kunstgræs ved Vanløse idrætspark	22
Projektforslag 6: Opsøgende team for ensomme ældre	24
Projektforslag 7: Grøndalsparken – aktivitet og samvær	26
KØBENHAVN SOM METROPOL FOR GRØN VÆKST	29
Projektforslag 8: Støj og luftforurening i Vanløse	30
Projektforslag 9: Bellahøjmarken	32
Projektforslag 10: Harrestrup Å	34
Projektforslag 11: Grøndalsåen	36
Projektforslag 12: Lar-kortlægning – indsatsområder	38
VIDEN OG ERHVERV	41
Projektforslag 13: Etablering af ungehus	42
Projektforslag 14: Forbedringer af Albertslundruten	44
Projektforslag 15: Nyt liv i den gamle kedelbygning – kreativt samlingspunkt i Grøndal	46
3. APPENDIKS	49

VISION OG UDVIKLINGSSTRATEGI

I. VISION OG UDVIKLINGSSTRATEGI FOR VANLØSE

BESKRIVELSE AF VISION FOR BYDELEN, STATUS, TENDENSER OG UDVIKLINGSPRINCIPPER FOR BYDELEN

I.1. VISION

Vanløse skal være et godt sted at bo. Der skal være trygt at færdes, der skal være gode kultur-, fritids-, og aktivitetsmuligheder, der skal være nem adgang til grønne områder, og alle bydelens borgere skal være med. Bydelens rum skal indbyde borgere til aktivitet og socialt samvær. Unge, både ressourcestærke og – svage, skal rustes til at gå ind i voksenlivet, til at få en ungdomsuddannelse og til at komme i job. Dette skal ske i en sammenhæng, hvor fritidsliv, skoleliv og vejledning er at finde lokalt og i samarbejde mellem vejledere, undervisere og erhverv. Alt sammen for at skabe grobund for nyt fælles samarbejde, så de unge rustes til verden og møder én indgang til Københavns Kommune. Der skal tænkes kreativt i forhold til at sikre bydelen imod oversvømmelser fra skybrud, og den grønne mobilitet skal styrkes.

I.2. EKSISTERENDE TENDENSER OG LOKALE PROJEKTER

Befolkningstilvæksten er, som i hele København, stigende i Vanløse, og set i forhold til København generelt har Vanløse en lavere ledighed, og relativt færre har en lav indkomst. Andelen af unge voksne uden for arbejdsstyrken er lavere i Vanløse end i København generelt, men andelen er stadig høj. Vanløse er ligeledes en bydel, hvor aldersgennemsnittet er højere end i resten af København. Bydelen består primært af boligområder. Andelen af arbejdspladser per indbygger i Vanløse er lidt over ti indbyggere pr. arbejdsplads, hvor det i København er lidt mere end tre indbyggere pr. arbejdsplads.

Vanløse Lokaludvalg arbejder for, at Vanløse skal være en bydel med fælles identitet og sammenhæng, hvor alle borgere er med. Af allerede etablerede muligheder og igangsatte initiativer, der er i overensstemmelse med Kommuneplan 2011 (KPI1), kan

nævnes: Boliger til socialt udsatte, udbygning og nybygning af daginstitutioner, udbygning og forøgelse af skolekapaciteten, profil- og/eller temaskoler, sundhedshus, kulturhus, cykelstier, demoprojekter omkring lokal afledning af regnvand, cykelkort m.v. Vanløse bydel er i gang med en grundlæggende forandring af bymidten, hvor der i de kommende år etableres en række større byggerier. Denne forandring vil blandt andet styrke bydelens handels- og kulturliv. Vanløse er også en bydel med mange grønne områder og mange idrætstilbud for alle københavnere.

De lokale tendenser og projekter, som er igang eller færdige, hænger sammen med de udviklingsprincipper og visioner, som lokaludvalget fokuserer på i denne bydelsplan, og som ligeledes var i fokus i lokaludvalgets tidligere bydelsplan: Bymidten styrkes, bydelen skal hænge sammen, bydelen skal være tilgængelig, og det skal gøres nemmere at leve et sundt og aktivt liv.

I.3. LOKALE UDFORDRINGER

Vanløse blev, som resten af København, udfordret af skybruddet i sommeren 2011. Partnerskaber mellem private grundejerforeninger og kommunen er en oplagt mulighed for at skabe innovative, holdbare og fælles regnvandsløsninger. Vanløse er en bydel, der er privilegeret med åer, eng og grøfter. Dræn og andre afværgeforanstaltninger kan styrke lokal afledning af regnvand, (LAR). Bydelens grundejere står stærkt og kan medvirke til at skabe fælles løsninger til udfordringerne.

Vanløse har en kreativ zone, som bidrager med nogle skæve vinkler til bydelen. Særligt inden for det kunstneriske felt og inden for traditionelle erhverv har Vanløse styrkepositioner og der er et stort potentiale i at styrke de kreative og lokale erhverv, så den økonomiske vækst i bydelen øges. Vanløse er en grøn bydel

---

og har med sine mange parker mulighed for at skabe endnu bedre rekreative områder, hvor flere aktivitetsmuligheder naturligt bliver integreret i hverdagen og i borgernes bevægelsesmønstre fra A til B. Derved får borgerne mulighed for et sundere og mere aktivt liv, og der skabes samtidig sociale rum, der kan styrke samværet blandt bydelens borgere.

Vanløse er generelt en tryk bydel. En lokal gruppe af Natteravnene blev etableret i 2012. Den kommende bymidte skal udvikles til sociale fælles rum, hvor borgerne har lyst til at opholde sig, hvilket vil øge trygheden. Det er vigtigt at bymidten bliver tryk for alle. Dette kan opnås ved at byrummene åbnes, at der sikres bedre tilgængelighed og skabes en bedre belysning i området.

Rammerne for det frivillige arbejde skal styrkes i Vanløse. I Vanløse er der frivillige kræfter, der arbejder for at skabe bedre rammer for ensomme ældre og andre socialt udsatte grupper. Dette arbejde skal sikre, at de i højere grad kan inddrages i samfundet, ligesom der er frivillige, der ønsker at anvende byens rum og tomme bygninger kreativt og midlertidigt.

En fælles bydelsidentitet for Vanløse er vigtig. Derfor arbejder Vanløse Lokaludvalg på, at hele bydelen får samme postnummer(2720), så der kommer større sammenhæng og ejerskab til bydelen.

1.4. UDVIKLINGSPRINCIPPER

Et godt hverdagsliv:

- Trygge, fælles og tilgængelige byrum
- Gode muligheder for idrætslivet
- Rum til alle
- Byrum skal opfordre til aktivitet.

København som metropol for grøn vækst:

- Støj er noget møg
- Grønne byrum for alle
- På forkant med klimaforandringer.

Viden og Erhverv:

- Aktiviteter tiltrækker - netværk og relationer fastholder
- Grøn mobilitet
- Kulturmekka.

1.5. KOMMUNEPLAN 2011

Vanløse skal, som resten af København, være verdens bedste by at bo i, og generelt er Vanløse en privilegeret bydel. Dog kan bedre aktivitetsmuligheder i byens rum øge livskvaliteten, trygheden, sundheden og samhørigheden for Vanløses borgere. Vanløse er ligeledes en bydel beriget med mange blå og grønne områder. Disse områder bør forbedres i forhold til aktivitets-

muligheder i de grønne områder, de lokale klimaudfordringer, som skybruddene er et eksempel på, og der bør stræbes efter at skabe en øget mangfoldighed for både fauna og flora.

Vanløse er en bydel med mindre erhverv og handelsliv end i resten af København. Dog er handelslivet aktivt, og det udbygges til stadighed. De lokale virksomheder kan være med til at ruste fremtidens unge til at blive aktive samfundsborgere, særligt hvis det lokale udbud af praktikpladser udvides. Her har kommunen en mulighed for at arbejde med at indtænke de kreative og lokale virksomheder i sin udbuds- og indkøbspolitik.

Samtidig er Vanløse en bydel med både store trafikale udfordringer og muligheder, hvor forbedringer af cykelforhold og forholdene for den kollektive trafik kan afhjælpe trængsel og forurening.

1.6. ØVRIGE KOMMUNALE PLANER

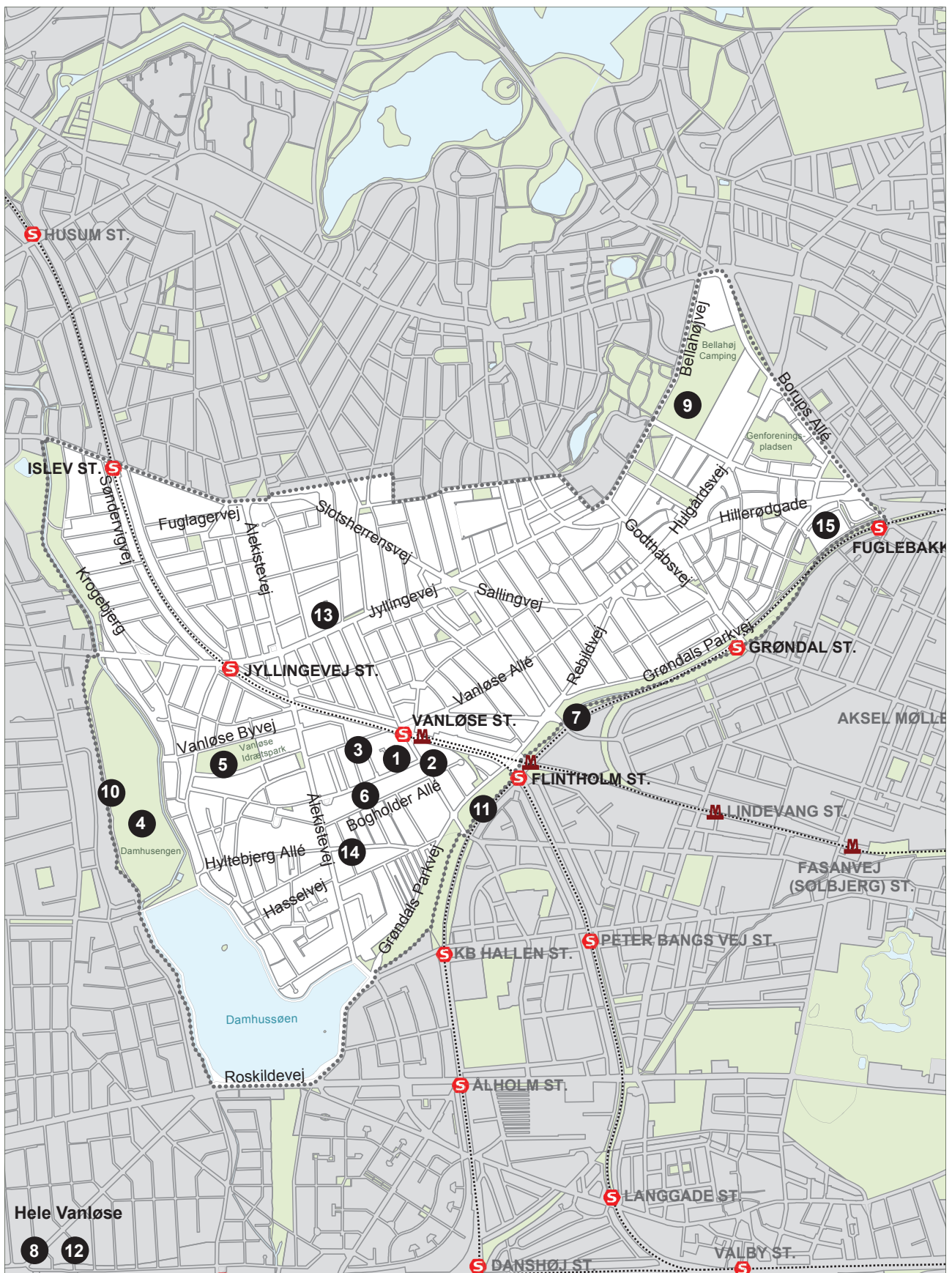
Af de forskellige politiske strategier, der i øvrigt er gældende for København, er det særligt følgende, der er i spil i Vanløses projektprioriteringer: Skybrudsplan, Klimatilpasningsplan, Aktiv og Sund hele livet, Grøn mobilitet, Flere går mere, Ungekommissionens rapport. Alle unge skal med, Længe leve København, Kultur- og fritidspolitik 2011-15: Kultur- og fritidslivet for, af og med københavnere, Udkast til pleje- og udviklingsplan: Grøndalsparken, Damhussøen, Damhusengen og Krogebjergparken, Analyse af ensomhed, Rammeplan for Bellahøjmarken og Bynet 2018.

1.7. LOKALUDVALGETS FORSLAG TIL DEN OVERORDNEDE PLANLÆGNING

Vanløse Lokaludvalgs mål med bydelsplanen er, at der skabes bedre sammenhæng mellem kommunens politikker og forvaltningens rolle, så byen bliver en samlet enhed. Når der renoveres og bygges nyt, skal der eksempelvis tænkes regnvandsløsninger og klimavenlige energikilder ind i arbejdet. Ved pleje og udvikling af bydelens grønne områder skal der arbejdes med at etablere aktive byrum, som opfordrer borgere til et mere aktivt hverdagsliv. Herudover skal der skabes gode vilkår for en mangfoldig flora og fauna. Der kan i højere grad tænkes frivillighed ind i alle områder af den kommunale hverdag. Dette vil bidrage til at skabe mest mulig værdi for de eksisterende ressourcer, så byens parker og bygninger anvendes bedst muligt, og der skabes et fælles ansvar for byen. Det er ligeledes vigtigt, at man møder én sammenhængende indgang til Københavns Kommune på tværs af forvaltninger inden for eksempelvis bolig, uddannelse, job og fritidsliv.

Hvis byens rum og bygninger kan rumme mange forskellige funktioner, der inkluderer alle byens borgere og omfatter mange forskellige muligheder, kan vi få meget mere ud af byen.

KORT OVER VANLØSE

Numrene henviser til projektforslagene.

OVERSICHT OVER LOKALUDVALGETS PROJEKTFORSLAG

2. OVERSIGT OVER LOKALUDVALGETS PROJEKTFORSLAG

LOKALE FORSLAG TIL PROJEKTER INDEN FOR DE OVERORDNEDE TEMAER I KOMMUNEPLAN 2011 OG DE SKITSEREDE UDVIKLINGSPRINCIPPER I RELATION HERTIL

ET GODT HVERDAGSLIV

Trygge, fælles og tilgængelige byrum

Vanløse bymidte skal være et socialt rum, hvor det er trygt at færdes for alle. De nye pladser skal understøtte fremkommelighed, socialt samvær og aktivitet samt være lyse og tilgængelige.

Projekt: Lys i bymidten

Projekt: Ændring i cykelparkeringsadfærden

Projekt: Flytning af institutionen Valborg

Gode muligheder for idrætslivet

Københavnere skal have gode muligheder for at bevæge og engagere sig i idrætsaktiviteter.

Projekt: Øget kapacitet på Damhusengens baner

Projekt: Kunstgræs ved Vanløse Idrætspark

Rum til alle

Livskvaliteten skal øges for svage borgere i bydelen, blandt andet med et opsøgende team, der understøtter mulighederne for udsatte og ensomme i Vanløse.

Projekt: Opsøgende team for ensomme ældre

Byrum skal opfordre til aktivitet

Grøndalsparken er en kile fuld af aktivitetsmuligheder, og parkens udformning giver mulighed for at tilføje aktivitets-elementer i folks bevægelse fra A til B. Samtidig styrkes mulighederne for socialt samvær i byens grønne oaser.

Projekt: Grøndalsparken – aktivitet og samvær

KØBENHAVN SOM METROPOL FOR GRØNVÆKST

Støj er noget møg

København har som mål at få reduceret støjgenerne. Vanløse er særligt udfordret af de store gennemfartsveje.

Projekt: Støj og luftforurening

Grønne byrum for alle

Bellahøjmarken har mange funktioner, og det skal den blive ved med at have og i endnu højere grad i fremtiden. Dette gøres ved at forbedre mulighederne på marken.

Projekt: Bellahøjmarken

På forkant med klimaforandringer

Lokaludvalget har lavet en kortlægning over, hvilke områder der var særligt udsat i forbindelse med skybruddet i juli 2011. Heri anvises der muligheder for at anvende Vanløses to år i forbindelse med klimatilpasning.

Projekt: Harrestrup Å

Projekt: Grøndalsåen

Projekt: LAR-kortlægning – indsatsområder

VIDEN OG ERHVERV

Aktiviteter tiltrækker – netværk og relationer fastholder.

Vanløse skal have et ungehus, hvor fritidstilbud og vejledning går hånd i hånd. Et samlingssted for uddannelses-, erhvervs- og boligvejledning samt forskellige fritidstilbud for de 15-25 -årige. Et samspil mellem ungehuset og Vanløses kreative zone kan gensidigt styrke netværket mellem erhvervslivet og de unge, blandt andet ved at arbejde for at der skal skabes flere praktikpladser.

Projekt: Etablering af ungehus

Grøn mobilitet.

Cykelsuperstien: Albertslundruten går igennem Vanløse. Strækningen i Vanløse har nogle knaster. Ved at foretage en udbedring og dermed øge mobiliteten kan man forbedre vilkårene for virksomhederne. Dette kan medvirke til at skabe øget vækst og beskæftigelse.

Projekt: Forbedringer af Albertslundruten

Kulturmekka.

Vandværksbygningen (kedelbygningen) på Rabarbervej er bevarelsesværdig, men er ikke vedligeholdt. Der er interesse fra lokale beboere i at anvende bygningen til blandt andet kulturelle formål.

Projekt: Nyt liv i den gamle kedelbygning – kreativt samlingspunkt i Grøndalskvarteret.

KORT SIGT

- Lys i bymidten
- Opsøgende team for ensomme ældre
- Etablering af ungehus
- Forbedringer af Albertslundruten
- LAR-kortlægning, indsatsområder
- Støj og luftforurening.

MELLEMLANG SIGT

- Øget kapacitet på Damhusengens baner
- Kunstgræs ved Vanløses Idrætspark
- Grøndalsparken – aktivitet og samvær (evt. anlægges i etaper – fra kort til lang sigt)
- Grøndalsåen
- Nyt liv i den gamle kedelbygning – kreativt samlingspunkt i Grøndal (projektet har både et kortsigtet og et langsigtet realiseringsperspektiv) .

LANG SIGT

- Ændring af cykelparkeringsadfærden
- Bellahøjmarken
- Flytning af institutionen Valborg
- Harrestrup Å.

ET GODT HVERDAGSLIV

Jan Mørch

UDVIKLINGSPRINCIP: TRYGGE, FÆLLES OG TILGÆNGELIGE BYRUM

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG I Lys i bymidten

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Bymidten er Vanløses centrum. Det er vigtigt, at det er et sted, hvor folk har lyst til at opholde sig og et sted, der rummer mange aktivitetsmuligheder. Hvis disse skal bruges optimalt, skal byrummet være trygt for alle at være og færdes i.

I forbindelse med Sikker by-ugen i 2011 blev det identificeret, at særligt "Klingseystien" – i forlængelse af Klingseyvej – fremstod som et utrygt sted at færdes, når det er mørkt. Lokaludvalget spurgte bredt blandt byens borgere, og det er særligt unge og ældre, som er utrygge ved at færdes på stien efter mørkets frembrud. Der bygges på modsatte side af stien et nyt byggeri, der vil rumme servicefunktioner, butikker og arbejdspladser, med en plads, som kan medvirke til, at området åbnes og gøres mere trygt. Et andet element er manglende belysning på stien.

For at tænke området ind i den nye pladسدannelse ønskes et sammenhængende lysprojekt, hvor man arbejder med lysets indvirkning på byrummet, så lyset ikke kun bliver en praktisk foranstaltning, men også en udsmykning af området. Hvis Klingseystiens forløb ændres, så der kommer udsyn fra den ene ende til den anden (se under projektet "Flytning af institution Valborg"), vil lys i området understøtte opfattelsen af, at det er et sikkert sted at færdes.

Cykelparkeringen ved Vanløse Torv er også et område, hvor særligt det nederste dæk opleves som utrygt om aftenen, da området er dårligt forsynet med lys. I forbindelse med byggeriet af centeret "galleria" på Apollovej bygges der tag på øverste dæk af cykelparkeringen, og derfor skal belysningsløsningen omfatte hele cykelkælderens. Belysningen på nederste dæk bør være bedre, både i forhold til at man skal kunne se bedre, og i forhold til at det skal være et rart lys at være i. Lyset bør samtidigt være reguleret via sensorer, der tændes ved aktivitet på nederste dæk af cykelparkeringen. Dette skal ske både af miljøhensyn og af tryghedsmæssige hensyn, idet sensorregistrering vil være bevægelsesstyret og derfor give viden om, at der er andre i kælderens.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

De tre vedtagne lokalplaner, Indertoften II, Apollovej II og Hjørnesteinen, der ligger til grund for forandringerne af bymidten, ligger også til grund for, at der skal skabes en belysningsplan, der får hele bymidten til at hænge sammen, og derfor hænger projektet også sammen med bydelsplanens øvrige projekter for bymidten. De tre projekter skal understøtte, at der kommer flere aktivitetsmuligheder, bedre tilgængelighedsforhold og liv i bydelen. Projektet kan realiseres hurtigt, men skal forholde sig til, hvordan bymidten vil udvikle sig på sigt, når byggeprojekterne er færdige.

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet realiseres i samarbejde med Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen og bygherren, der bygger pladsen og bygger videre på cykelparkeringskælderen i forbindelse med Lokalplan Apollovej II (galleria). Bygherren har udtrykt interesse for projektet. Ligeledes skal DSB involveres, da de har aftale omkring cykelparkeringskælderen. Projektet bør indtænkes i byggeprojektet fra starten, så lyset bliver en integreret løsning i forbindelse med både den nye pladsdannelse og ombygningen af cykelparkeringskælderen. Den økonomiske realisering vil ske i slutningen af byggeperioden.

ØKONOMI

- Klingseystien: Etablering af nye lampestandere, der skaber en tryggere og pænere grundbelysning, tryghedsskabende belysning og effektbelysning på sti og skrænt, koster ca. 500.000 kr.

- Vanløse Torv: Omfatter et samlet belysningsprojekt for det nye centrum i Vanløse, jf. lokalplanerne Apollovej II, Inder-toften II og Hjørnестenen, koster ca. 3.500.000 kr.
- Cykelkælderen v. Metro: Automatisk tænd-sluk-funktion i nye armaturer. Problemet kan muligvis løses med nye lyskilder og indbygning af sensorer i de eksisterende lamper. Udgiften til denne løsning er ca. 200.000 kr. pr. dæk.

Det vurderes, at driftsomkostningerne vil være uændrede. Det er DSB og Metroselskabet, der står for driften af lyset i parkeringskælderen.

Jan Mørch

Jan Mørch

UDVIKLINGSPRINCIP: TRYGGE, FÆLLES OG TILGÆNGELIGE BYRUM

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 2 Ændring i cykelparkeringsadfærden

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Vanløse Bymidte er et knudepunkt for handel, socialt samvær og transportmuligheder. Ved bymidtens nuværende udformning er cykelparkeringsforholdene mangelfulde på særligt Frode Jakobsens Plads, der i dag fremstår som alternativ parkeringsplads for cykler. Dette giver store udfordringer for borgere, der skal anvende S-tog og metrostationerne, Føtex og Kulturstationen.

Særligt gangbesværede og folk med barnevogne kan opleve det som vanskeligt at komme til pladsens bygninger. Der er indtænkt ny cykelparkering i forbindelse med anlæg af centret galleria (Apollovej II), idet der ifølge planen etableres 900 nye cykelparkeringspladser. Herudover er der planer om cykelparkering i forbindelse med anlægget på Indertoften II. Begge er med til at løse det kapacitetsproblem, som lokaludvalget har identificeret via en cykeltælling, der viser, at de nuværende cykelparkeringsmuligheder ikke er tilstrækkelige. Den nuværende kapacitet i parkeringskælderen er i gennemsnit fuldt belagt, og der er en gennemsnitlig overanvendelse af parkeringsmulighederne på Frode Jakobsens Plads på ca. 60 pct.. Lokaludvalget har lavet en undersøgelse blandt de borgere, der parkerer på Frode Jakobsens Plads. Formålet var at kortlægge, hvilket ærinde de har i Vanløse (f.eks. pendlere, handlende, brugere af lokale kulturinstitutioner m.v.). Undersøgelsen er lavet ved at hænge sedler på de parkerede cykler på Frode Jakobsens Plads, med henvisning til et spørgeskema samt ved at lave optegninger af

eksisterende cykelparkeringsmuligheder og snakke med folk i forbindelse med lokaludvalgets gadearrangement Idrætsnatten.

Resultatet af undersøgelsen kan ses i grafen og viser, at flertallet af de adspurgte har et ærinde i bymidten. Herudover spurgte

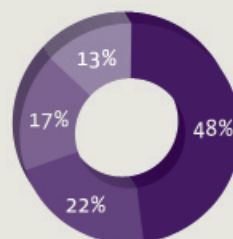
Vidste du, at passagen fra Kulturstationen/
flaskeafleveringen ned til stationen på Frode Jakobsens
Plads er en brandvej/flugtvej?

Ja: 29%

Nej: 71%

Marian Notaromaso

Hvis du parkerer din cykel på Frode Jakobsens Plads,
hvad er dit ærinde?

■ Jeg skal handle

■ Jeg skal med tog eller metro

■ Jeg parkerer ikke min cykel på Frode Jakobsens Plads

■ Andet

Marian Notaromaso

lokaludvalget, om borgerne er opmærksomme på, at en stor del af pladsen fungerer som brandvej for kulturstationen og Vanløse Station. Størstedelen af de adspurgte var ikke opmærksomme på dette.

Derfor bør der, efter at der er etableret flere cykelparkeringsmuligheder i forbindelse med galleria (Apollovej II) og Indertoften II, laves kampagner, hvor borgerne bliver gjort opmærksomme på problemet. Kampagnerne kan indeholde skilte omkring parkering forbudt/brandvej, afmærkninger på vejen, der henviser til cykelkælder og områder, hvor parkering er tilladt.

Endelig kan der laves cykelrazzia, så uafhængede cykler fjernes. Der er i regeringens lovkatalog forslag om at ændre færdselsloven, så kommunerne som en forsøgsordning kan fjerne ulovligt parkerede cykler. Dette kan afhjælpe mange af de problemer, som cyklerne udgør for fremkommeligheden.

Formålet med projektet er at sikre fremkommelighed i bymidten, så bymidten kan være et knudepunkt i Vanløses byliv. Målgruppen for projektet er særligt cyklisterne, da det er her, der kræves en adfærdændring.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Projektet hænger sammen med de to andre projekter under udviklingsprincippet, med de byggeprojekter, der er i lokalplanerne: Indertoften II, Apollovej II og Hjørmestenen.

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet er primært en kampagne, der medfører ændringer i cykelparkeringsadfærden, der ikke parkeres uhensigtsmæssigt på Frode Jakobsens Plads. Teknik- og Miljøforvaltningens cykelsekretariat i Københavns Kommune vil kunne realisere kampagnen. Ligeledes kan der samarbejdes med brandvæsenet, så der sættes skilte op omkring brandvejen. Kampagnen kunne være afmærkninger og vejvisning til parkeringsmuligheder.

Projektet kan først realiseres, når der er etableret større cykelkapacitet i forbindelse med Indertoften II og Apollovej II. Herefter vil projektet kunne realiseres hurtigt. Projektet vil i højere grad kunne realiseres, hvis færdselsloven ændres, så kommunen lovligt kan fjerne ulovligt parkerede cykler.

ØKONOMI

- Udgiften til anlæg af skilte, afmærkninger, kampagner er ca. 100.000-200.000 kr.

Det vurderes, at der ikke vil være ændrede driftsomkostninger.

Jan Mørch

UDVIKLINGSPRINCIP: TRYGGE, FÆLLES OG TILGÆNGELIGE BYRUM

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 3 Flytning af institutionen Valborg

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Daginstitution Valborg ligger på en del af det område, der indgår i lokalplanen Indertoften II, hvor der vil komme et nyt byggeri og pladsskabelse i Vanløses bymidte. Matriklen, som institutionen ligger på, er i dag ejet af Københavns Kommune. Hvis der findes en alternativ løsning for placering af daginstitutionen, kan der ifølge lokalplanen bygges på matrikelgrunden. Der er ved vedtagelsen af lokalplanen ikke nogen planer om dette, og en flytning/nedlæggelse af institutionen er ikke en forudsætning for, at lokalplanen kan gennemføres. En byherre har et ønske om at benytte institutionsgrunden, så pladsen kan give mulighed for et nyt byrum, der blandt andet foreslås indrettet med en skaterbane. Samtidig er der ønske om at åbne pladsen mod den eksisterende sti langs banen til Klingseyvej. For at dette kan realiseres, skal der findes en anden lokalitet til de 44 børnehavsbørn, som institutionen huser i dag. Dette skal ske i sammenhæng med – og under hensyntagen til – eventuelt behov for udvidelse af pladskapaciteten i området.

Det byrum, der kan skabes ved at anvende den nuværende institutionsgrund i forbindelse med pladsdannelsen, vil kunne rumme langt flere aktivitetsmuligheder. Vanløse får dermed en plads, hvor der også er liv og aktivitet i dagligdagen, hvilket bymidtens to andre pladser i sin nuværende form ikke tilbyder Vanløses borgere. Dette skyldes, at Frode Jakobsens Plads primært anvendes til cykelparkering, og Vanløse Torv særligt

anvendes til særarrangementer som torvedage, byfester m.v. Der er i planerne for byggeriet Indertoften II indtænkt en plads med mulighed for bænke, skaterbane og andre elementer, der skaber rum og aktivitetsmuligheder for alle aldre interesser. Endelig vil et åbent byrum på institutionsgrunden ændre Klingseystien, som vil indgå i pladsdannelsen og give udsyn fra den ene ende af stien/pladsen til den anden. En åbning af hele området vil give en større tryghedsfølelse for mange borgere. Vanløse Lokaludvalg støtter derfor, at institutionen flyttes.

Deponering af midler finder sted, når kommunen eksempelvis anvender privatejede lokaler til kommunale opgaver, da lejeudgiften sidestilles med et lån, fordi aftalen erstatter en lånefinansieret anlægsudgift. Derfor skal kommunen lægge et beløb svarende til værdien af driftsaftalen for lokalerne i deponering i Økonomi- og Indenrigsministeriet. Deponeringen skal forhindre, at pengene bruges andet sted, således at kommunen kan varetage opgaven fremadrettet. Deponering er til for at sikre kommunens kortsigtede betalingsevne.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Projektet hænger sammen med de to andre projekter under udviklingsprincippet: "Trykke, fælles og tilgængelige byrum". Det er ligeledes en del af lokalplanen for Indertoften II.

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet kan realiseres, hvis Børne- og Ungdomsforvaltningen kan finde en egnet bygning til at huse institutionens børn. Der er en række udfordringer forbundet med en realisering af projektet.

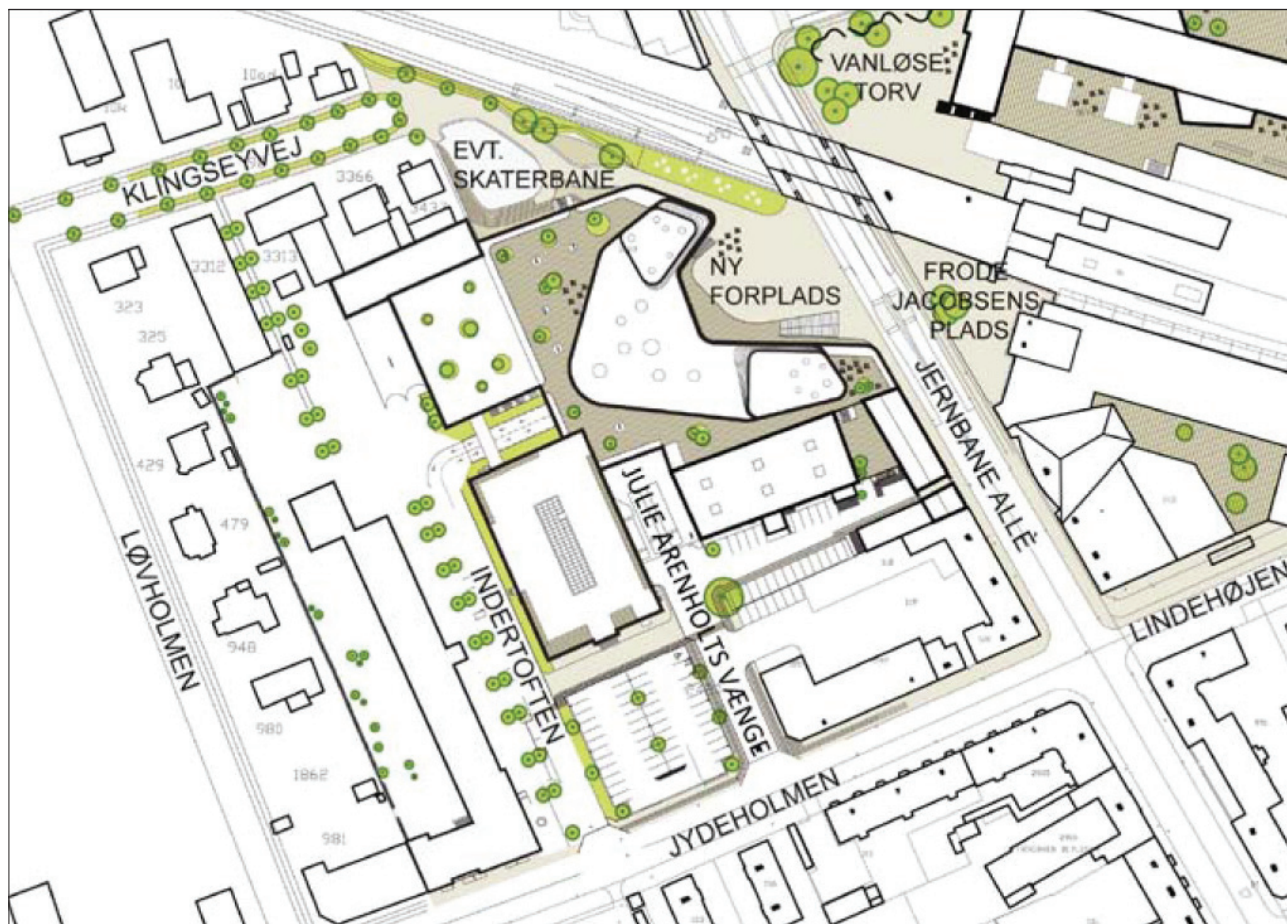
En eventuel flytning af institutionen vil kunne vække modvilje blandt forældrene, der har et tilhørsforhold til den nuværende placering, og dermed blive en barriere for projektets gennemførelse. Det er Børne- og Ungdomsforvaltningens politik, at der som udgangspunkt kun bygges institutioner af en størrelse på hhv. 10, 15 og 20 stuer. Dette kan ligeledes blive en barriere for projektets gennemførelse, eftersom man kan formode, at forældre, der som i dette tilfælde har valgt en meget lille institution

til deres barn, ikke umiddelbart ønsker at få en plads i en større institution. Dette medfører, at projektet kun vil kunne realiseres over lang sigt.

Derudover er institutionen Valborg i sin nuværende form idrætslicenscertificeret, hvilket evt. også vil vise sig at blive en udfordring, hvis institutionen skal placeres i en allerede etableret institution eller indgå i en ny større institution. Derfor skal projektet eventuelt etableres over en årrække.

ØKONOMI

Økonomien i projektet er betinget af den konkrete løsning, der findes, og kan derfor ikke vurderes som projektet foreligger pt. Faktorer, som er afgørende, er, hvilken placering der på længere sigt findes til de 44 børn, institutionen huser, hvorvidt der bliver tale om privat eller kommunal ejendom, da lejemaal i privat ejendom vil kræve deponering, eller om institutionen kommer til at være selvstændig, indgå i en etableret større institution eller indgå i en ny og større institution.

UDVIKLINGSPRINCIP: GODE MULIGHEDER FOR IDRÆTSLIVET

Per Stengade

PROJEKTFORSLAG 4

Øge kapaciteten på Damhusengens baner

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Kapaciteten for Københavns idrætsfaciliteter er under pres, da befolkningstilvæksten er stigende, og interessen for fodbold er voksende. Derfor er det vigtigt, at kapaciteten på eksisterende arealer udnyttes bedre, da der i dag er få ledige arealer. Derfor skal de eksisterende banefaciliteter kunne imødekomme flest mulige varierende behov, så københavnere har mulighed for at være aktive i både foreningsidrætten og i deres fritid.

Vanløse er en bydel, som rummer mange af kommunens idrætsfaciliteter, blandt andet fordi både Grøndal Centret, der er et af Nordeuropas største idrætscentre med i gennemsnittet 3000 daglige brugere, og Bellahøj Svømmestadion, der er Københavns eneste svømmehal med 50 meter bassin, ligger i Vanløse. Vanløse er ligeledes en bydel med mange grønne områder, hvor der eksempelvis er mulighed for at spille fodbold. De

Jan Mørch

grønne områders muligheder er en ressource, der kan opkvalificeres til gavn for borgerne i bydelen og den etablerede foreningsidræt.

Der er allerede fodboldbaner på Damhusengen med kapacitet til seks 11-mandsbaner og fem syv-mandsbaner. I dag er to af banerne drænet, og ved at dræne flere af banerne kan sæsonen forlænges, da intensiteten udvides både i forhold til flere spilletimer pr. dag og flere dage på et år, da banerne vil være mere frie for vand og derfor vil kunne bruges mere, ligesom banerne vil kunne tåle mere. Damhusengen vil fortsat være et grønt åndehul, der bruges af mange borgere til mange forskellige formål. Udgravning af midtergrøften til vandafledning af overfladevandet fra banerne ved skybrud vil kunne give den øgede spillekapacitet.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Projektet kan inkorporeres i helhedsplanen for Harrestrup Å. Projektet hænger sammen med bydelsplanens to andre projekter: Projekt Harrestrup Å under temaet "København som metropol for grøn vækst" og projekt "Kunstgræs Vanløse idrætspark" under temaet "Det gode hverdagsliv".

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet følger visionerne fra kultur- og fritidspolitikken 2011-2015, "Kultur- og fritidslivet for, af og med københavnere". Politikken følger kommuneplanens vision om, at København skal være verdens bedste by at bo i, og hertil er fritids- og aktivitetsmuligheder en vigtig del. Projektet kan realiseres i forskellige former. Banerne kan drænes stykvis eller samtidigt. Banerne kan afvente vedtagelse af helhedsplanen for Harrestrup Å. Den billigste og hurtigste løsning er at dræne banerne, uden at det indtænkes i Helhedsplanen for genopretning af åen. Der vil ligeledes være forskellige udfordringer for dræningen af banerne, da nogle af banerne ikke kan dybdrænes på grund af deres beliggenhed.

ØKONOMI

- Dræn af én fodboldbane koster ca. 200.000 kr.

4. udkast til pleje- og udviklingsplan for Grøndalsparken, Damhussøen, Damhusengen og Krogebjergparken. Center for Park og Natur.

UDVIKLINGSPRINCIP: GODE MULIGHEDER FOR IDRÆTSLIVET

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 5 Kunstgræs ved Vanløse Idrætspark

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Formålet med dette projekt er at skabe bedre idrætskapacitet for byens borgere, særligt dem der er aktive i foreningsidrætten. Der er en stigende interesse for fodbold blandt københavnske børn og voksne af begge køn, og derfor oplever fodboldklubberne en stigende medlemstilgang. Dagligt kan man opleve borgere spille fodbold på byens anlæg i parker og i gårde. De mange aktive spillere er med til at skabe liv i byen, banerne bidrager til byens grønne profil, og forskning viser, at sundhedseffekten af motionsfodbold med hensyn til muskelmasse og kondition har en større effekt end moderat løbetræning. Derfor har det betydning for, at borgerne får mulighed for et sundere og mere aktivt liv.

På Vanløse Idrætspark kan banekapaciteten forøges. Her er det ønskeligt at anlægge kunstgræs på en syv-mandsbane samt kunstgræs på opvisningsbanen. Kunstgræsbaner slides ikke i så høj grad som almindelige græsbaner, og derfor har baner med kunstgræs en vedvarende høj kvalitet. Herudover er udnyttelsesmulighederne større end på almindelig græs, da de kan anvendes i længere perioder af året. I forbindelse med anlæg af kunstgræs er det at foretrække, at der anvendes kunstgræs af en type, der ikke kræver afledning af vand i kloakkerne, da disse ikke har kapacitet til mere vand.

Ved Hyltebjerg Skole er der en slidt streetbasket-bane, der bør istandsættes til gavn for områdets børn og unge, da bydelens små rum bør udnyttes og anvendes til gavn for borgerne i deres fritid.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Projektet er forbundet med det forrige projekt under udviklingsprincippet: "Gode muligheder for idrætslivet". Dette søger at forbedre mulighederne for den etablerede foreningsidræt i København, blandt andet ved at øge banekapaciteten. Ligeledes hænger projektet sammen med kommunens intentioner i sin kultur- og fritidspolitik om, at kommunens faciliteter skal have en øget kapacitet, så byen kan rumme og varetage et aktivt liv, der understøtter et sundere, mere socialt og mere trygt københavnerliv.

REALISERING AF PROJEKTET

Såfremt der bevilges midler til at anlægge kunstgræs, er det muligt for Kultur- og Fritidsforvaltningen at realisere projektet. Der stilles nogle andre krav til vedligeholdelse af kunstgræsbaner, da de mindst en-to gange om ugen skal "overslæbes" for at kunne fastholde en jævn spilleflade. Tillige skal banerne jævnligt rengøres, der skal fyldes granulat (elastisk fyldmateriale) på, fjernes mos og laves en dybderens en-to gange om året. En kunststofbane kan anvendes hele året, såfremt der ikke ligger sne, og snerydning indgår i banedriften.

Lysforhold er den væsentligste begrænsning for, hvor meget spilletid der kan være på en bane. Grundet tidligere erfaringer, vil der muligvis ikke kunne sættes lys op på opvisningsbanen, da den ligger tæt på Klitmøllervej og Vanløse Byvej, hvilket kan være til gene for beboerne. Lys på banen er et krav fra DBU (Dansk Boldspil Union), hvis banen skal bruges til divisionskampe uden dagslys.

Ligeledes er det et krav fra DBU, at der kommer varme under banen, hvis banen skal bruges til superligakampe. Varmen alene kostede i Farum Park ca. 5.500.000 kr.

Da basketbanen bag Hyltebjerg Skole/Vanløse Hallerne hører under skolens område, vil det være Børne- og Ungdomsforvaltningen, der skal realisere denne del af projektet.

ØKONOMI

- Anlæg af kunstgræs på en syv-mandsbane inkl. hegn og lys koster ca. 4.500.000 kr.
- Anlæg af en 11-mandsbane inkl. hegn og lys koster 7.000.000-10.000.000 kr.
- At etablere varme under 11-mandsbanen vil koste yderligere ca. 5.500.000 kr.
- Den årlige udgift til drift for en 11 mands kunstgræsbane er på ca. 200.000 kr.
- Renovering af basketbanen vil koste ca. 700.000 kr.

Jan Mørch

Jan Mørch

UDVIKLINGSPRINCIP: RUM TIL ALLE

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 6 Opsøgende team for ensomme ældre

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Vanløse Lokaludvalg fik i forbindelse med udarbejdelsen af den første bydelsplan lavet en kortlægning af bydelens sociale forhold, "Vanløse på Kryds og Tværs". Lokaludvalget afsatte midler til projektets gennemførelse, og der blev ansat en medarbejder, der gennemførte kortlægningen i perioden juni-oktober 2008. Kortlægningen viste et billede af en bydel med mange ressourcer, men samtidig en bydel, hvor der er en del ensomme, særligt i den ældre del af befolkningen. På landsplan er det Ældresagens vurdering, at op imod hver femte af de 60-64 årige og otte procent af de 70-74-årige af og til føler sig ensomme. Ensomhedsfølelsen fører ofte til inaktivitet og depression, hvilket medfører forringet livskvalitet for den enkelte ældre og øgede omkostninger til pleje for kommunen som helhed. Samlet set er det en god investering at arbejde for at udvikle initiativer, der kan mindske ensomheden blandt ældre.

Mange ældre i Vanløse er ensomme og socialt isolerede. Lokaludvalget mener, at det er vigtigt at se på, hvordan man kan arbejde med at understøtte et aktivt medborgerskab i ældregruppen, frem for at gøre de ældre til klienter. Dette er i tråd med Københavns reformprogram for ældre og sundhed: Aktiv og tryk hele livet.

Der blev pr. 1. januar 2012 ansat en brobygningskonsulent i hvert af de fem lokalområder, som er Sundheds- og Omsorgs-

forvaltningens opdeling af byen. Brobygningskonsulenten er tilknyttet Sundhedshuset i Vanløse og dækker ud over Vanløse også Brønshøj-Husum. Brobyggeren skal arbejde med at understøtte samarbejdet mellem forvaltningen og civilsamfundet og

CITATER FRA ÆLDRE I KORTLÆGNINGEN; VANLØSE PÅ KRYDS OG TVÆRS

"Jeg kom meget i det gamle medborgerhus, der var så hyggeligt, men kulturhuset siger mig ikke så meget."

"Jeg spillede dart og billard i det gamle medborgerhus."

"Jeg kunne godt tænke mig, at os ældre blev brugt til noget mere. Vi kunne f.eks. være reservebestemødre for børn. Det ville alle parter få noget ud af."

"Dagtilbud på plejehjem skal man visiteres til, og kravene er virkelig blevet skærpet. Man skal virkelig være dårlig. Ensomhed er et problem, og det kan man ikke visiteres til."

udvide eksisterende netværksaktiviteter. Udfordringen er, at jo mere ensomhedsfølelsen stiger, jo mindre tilbøjelig er man til selv at gå ud af sin dør for at søge kontakt til andre; derfor kan det blive nødvendigt at opsøge de ældre direkte.

Lokaludvalget ønsker, at arbejdet med at bekæmpe ensomheden blandt ældre i Vanløse udvides med en ekstra medarbejder. Medarbejderen skal have en opsøgende funktion og således hjælpe ensomme ældre til at få skabt kontakter til relevante klubber, tilbud og aktiviteter. Stillingen som opsøgende medarbejder ser vi udviklet i tæt samarbejde med de kommunale medarbejdere, blandt andet den nye brobygger samt hjemmeplejen, der har kontakt til ældre.

Et af formålene med at udvide den eksisterende brobyggerfunktion med en opsøgende medarbejder er at få afdækket det lokale behov for væresteder for ensomme ældre, der ikke umiddelbart passer ind i eksisterende tilbud. Vanløse er en bydel med mange og gode tilbud til ældre, men der er en opfattelse af, at blandt andet ældre etniske minoriteter og ældre ensomme mænd ikke altid føler sig tilpas i de eksisterende rammer.

Når behovet er afdækket, kunne det næste projekt være at skabe et værested for især de ensomme borgere i Vanløse. Stedet kunne samtidig fungere som base for den ekstra medarbejder.

Bydelen skal ikke nødvendigvis rumme alle slags tilbud. Vanløseborgere er også københavnere, der kan benytte sig af tilbud på tværs af bydelsgrænser, men Vanløse skal kunne rumme alle.

REALISERING AF PROJEKTET

Projektets udgangspunkt er ansættelse af en medarbejder, der er tilknyttet Sundhedshuset, for at få viden om, hvilke behov der er i bydelen. Realisering kræver derfor driftsressourcer i Sundhedsforvaltningen. Lokaludvalgets sociale arbejdsgruppe kunne være en væsentlig faktor i at kunne realisere projektet, ligesom lokale institutioner og foreninger inden for ældreområdet kunne være vigtige aktører.

Da projektet som udgangspunkt er en driftsopgave, bør den kunne realiseres, så snart der er afsat midler til opgaven.

ØKONOMI

Årsværk for en medarbejder i Sundhedsforvaltningen koster ca. 500.000 kr.

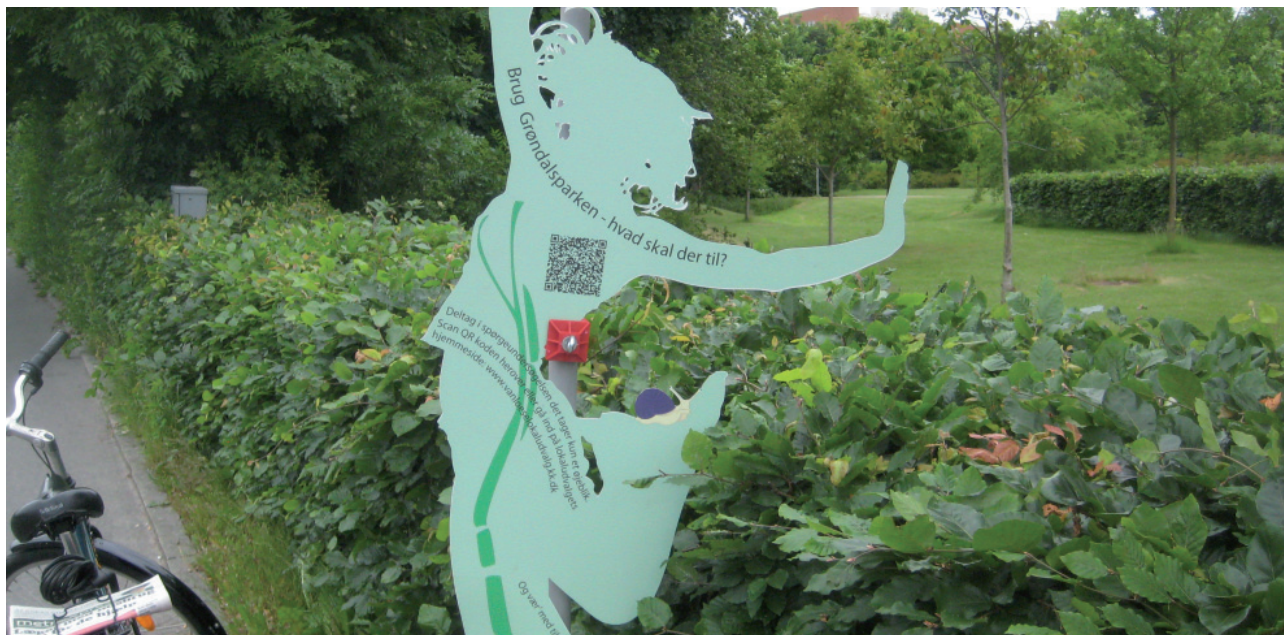

Jan Mørch

Jan Mørch

UDVIKLINGSPRINCIP: BYRUM SKAL OPFORDRE TIL AKTIVITET

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 7 Grøndalsparken – aktivitet og samvær

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Grøndalsparken er en lang smal park på grænsen mellem Vanløse og Frederiksberg og strækker sig fra Fuglebakken St. til Domhusene. Parkens forløb er, at den har karakter af en grøn kile. Parken er i sin nuværende stand slidt og anvendes ikke i den grad, den kunne. København har begrænsede byrum og grønne åndehuller, og Grøndalsparken er et stort område, der ligger hen uden at blive benyttet fuldt ud. Parken kan, hvis den udnyttes bedre som byrum, være med til at styrke borgernes sundhed og livskvalitet som socialt samlingssted og ved at give bedre mulighed for fysisk aktivitet i det offentlige rum. Alt sammen noget, der underbygger visionen om, at København skal være verdens bedste by at bo i. I udkastet til Pleje- og Udviklingsplanen for Grøndalsparken er der allerede tanker om en grøn cykelsti, forbedringer af tilgængeligheden, staudeenge, bedre legepladser m.v. Parken er, som Københavns øvrige parker, fredet, men fredningen giver mulighed for, at der anlægges aktivitetselementer i parken.

Parken rummer mange forskelligartede aktivitetsmuligheder af fysisk såvel som af social karakter og vil særligt gavne alle de borgere, der bor omkring eller anvender parken til at komme fra A til B. Vanløse Lokaludvalg har spurgt borgerne om, hvad der kunne få dem til at bruge parken mere. Konklusionen er, at parken skal rumme mangearterede aktiviteter for alle aldersgrupper. Parkens udformning og natur skal bruges og naturligt in-

korporeres i de forskellige aktivitetselementer; ligesom aktivitetselementer og baner, der skabes, skal anvende materialer, der er i harmoni med parken, eksempelvis ved at anvende naturmaterialer. Vanløse Lokaludvalg har udført en spørgeskemaundersøgelse om, hvilke aktiviteter parken skulle rumme, for at borgerne ville bruge parken mere. Der er 211 borgere, der har svaret. Følgende elementer var ønsket hos flere borgere:

- Etablering af gynger og klatremuligheder i parkens træer.
- Buske kan være med til at afskærme solstole/hængekøjer/grillpladser/spisepladser.
- Opstilling af toiletter og vandposter. Det er dyrt at vedligeholde offentlige toiletter, men anvendelsen af et uderum er større, når der er tilgængelige toiletter. Eventuelt kan det overvejes, at det skal være betalingstoiletter, som findes i nogle af Københavns andre byrum.
- Inkorporering af elementer, som udfordrer sanserne, såsom duft, vand, luft.
- Opsætning af træningsredskaber, som man kan anvende under en løbe- eller gåtur på stien, hvor der etableres interaktivt lys, kilometermærkninger og tidsregistrering. Dog skal man være opmærksom på, at lys kan være en udfordring for mangfoldigheden i fauna og flora.
- Etablering af baneområder med mål, så det bliver muligt at spille fodbold, basket m.v.

- Etablering af aktivitets-/legepladser, der rummer forskellige aktivitetsmuligheder for forskellige aldre. Enten som forskellige aktivitetspladser, der er aldersopdelt, eller som rum, der rummer mangeartede aktivitetsmuligheder for mange aldersgrupper.
- Etablering af bænke, skraldespande og lys, så parken bliver mere attraktiv og tryk at bruge, jf. tidligere udfordring omkring lys og mangfoldigheden i fauna og flora.
- Etablering af områder for fritgående hunde.
- Etablering af stier til løb, petanque, cykling.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Under temaet "København som metropol for grøn vækst" er der i bydelsplanen projektet om Grøndalsåen, hvor formålet er at anvende åen til at aflede regnvand fra parken og den nærliggende bebyggelse, for at gøre parken mere anvendelig. Der blev i budget 2013 for Københavns Kommune bevilget 65.000.000 kr. til Cykelpakke VI, hvilket blandt andet omfatter, at der etableres en grøn cykelsti kaldet Grøndalsruten, der løber i Grøndalsparken fra C. F. Richs Vej til Damhussøen. Denne sti kan med fordel indgå i parkens øvrige aktivitetsmuligheder og i parkens muligheder for øget mobilitet fra A til B.

REALISERING AF PROJEKTET

Sundhedsforvaltningens politik "Længe leve København", har som en af sine hovedpointer, at byens rum skal opfordre til aktivitet. Grøndalsparken er fredet, og derfor skal udvikling af parken ske i respekt herfor. Der er et udkast til en pleje- og udviklingsplan, der peger på etablering af cykelsti, bedre tilgængelighed for handicappede, staudeeng, områder med forskellig beplantning, der tager højde for, at parken skal have en øget biologisk mangfoldighed i dyre- og planteliv samt give bedre mulighed for aktivitet og socialt samvær i parken. Ved at skabe mulighed for forskellige former for fysisk aktivitet, samtidig med at rummet muliggør socialt samvær, er der større sandsynlighed for, at byens rum anvendes, og at københavnernes får et rigere og sundere liv.

Projektet kan realiseres i etaper, da det består af mange forskellige elementer, jf. ovenstående.

I forbindelse med det konkrete design af aktivitetsparken vil Teknik- og Miljøforvaltningen skulle tage højde for fredningen og Pleje- og Udviklingsplanen.

Luca Berti

ET GODT HVERDAGSLIV

ØKONOMI

Den samlede anlægsudgift til opstart, videre projektudvikling og etablering af første etape anslås til at være ca. 4.000.000 kr., eksempelvis specificeret således:

- Gynger og klatremuligheder koster ca. 50.000 kr.
- 25 buske koster ca. 40.000 kr.
- Et toilet koster ca. 200.000 kr.
- En vandpost koster ca. 10.000 kr. plus 250.000 kr. i tilslutningsafgift
- Et fitnessredskab koster ca. 600.000 kr.
- En boldbane svarende til 870 m² græsbane koster ca. 300.000 kr.
- En lege-/aktivitetsplads koster ca. 1.500.000 kr.
- Fem borde-bænkesæt koster ca. 22.500 kr.
- Fem københavnerbænke koster ca. 30.000 kr.
- Ti skraldespande koster ca. 25.000 kr.
- Belysning koster ca. 100.000 kr.
- En hundeløbegård koster ca. 100.000 kr.
- En Petanquebane koster ca. 10.000 kr.
- Dertil skal der lægges 30 % af anlægsprisen til projektledelse.

Jan Mørch

KØBENHAVN SOM METROPOL FOR GRØN VÆKST

Thomas Vilhelm

UDVIKLINGSPRINCIP: STØJ ER NOGET MØG

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 8

Støj og luftforurening i Vanløse

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Ifølge Københavns Kommunes støjhandlingsplan er cirka halvdelen af boligerne i Vanløse støjplagede over den vejledende grænseværdi. Omkring hver fjerde er stærkt støjplaget. Samtlige boliger på Jyllingevej er så stærkt støjplagede, at man som udgangspunkt ikke vil kunne bygge der lovligt i dag pga. støjforureningen.

Støjen giver anledning til en række alvorlige lidelser: Hjertekar-sygdomme, blodpropper, stress, hovedpine, koncentrationsbe-svær, søvnbesvær, depression m.v.. Modsat hvad de fleste tror, vænner man sig ikke til støjen, når man bor i nærheden af støj-kilder. Kroppen vælger blot at overhøre støjen, da tolerancen stiger, men støjen skader forsat.

Over 95 % af støjen i Vanløse skyldes vejtrafikken. De stærkt støjplagede boliger findes primært langs de store gennemfarts-veje, der gennemskærer bydelen. Langs disse veje findes ligeledes en række daginstitutioner.

Kommunens målsætning for 2015 er ifølge Miljømetropolen, der er vedtaget af en enig Borgerrepræsentation i 2007, at køben-havnerne skal kunne sove i fred for sundhedsskadelig støj fra gadetrafikken, og at alle skoler og daginstitutioner i dagtimerne kun må være udsat for et lavt støjniveau fra trafikken. Lokal-

udvalget ønsker, at der igangsættes en intensiv indsats for at bekæmpe problemet. Vanløse er med sine mange etageejen-domme, rækkehuse og villaer et rigtig godt sted at gennemføre repræsentative forsøg med støjbekæmpelse: Grønne støjskærme, støjskodder, støjpartnerskaber m.v.

EKSEMPEL PÅ PROJEKT, BORGERFORSLAG:

Forslag 1:

Støjtjærn ved Roskildevej ved Damhussøen. Roskildevej er en af Danmarks mest trafikerede indfaldsveje. Området ved Damhussøen er knudepunkt for Vanløses rekreative områder. Damhussøen er centrum for omfattende natur- og fugleliv. Området ved Damhussøen består primært af boligområder (ikke erhverv), som dagligt bliver belastet. Støjtjærn vil både gavne luft- og støjgener markant.

Forslag 2:

Støjskærme eller lydskodder langs Ringvej 2. Denne er ligesom Roskildevej stærkt trafikeret, og derfor er ejendomme langs vejen stærkt plaget af støjen.

Formålet med projektet er at nedsætte en hurtigarbejdende støjgruppe i Vanløse med repræsentanter fra lokaludvalget, interesserede borgere, kommunens eksperter og evt. Miljøstyrelsens eksperter. Støjgruppen skal hurtigst muligt i samarbejde med borgerne i bydelen udpege fem illustrative støjreducerende projekter, som iværksættes med henblik på en erfaringsopsamling, der kan tjene til inspiration for resten af landet.

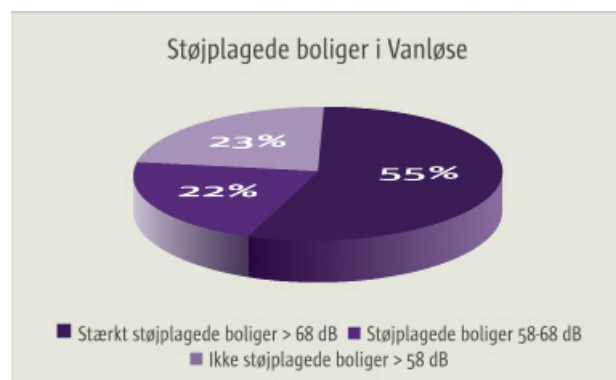
REALISERING AF PROJEKTET

Projektet kan realiseres ved, at Københavns Kommune afsætter de fornødne ressourcer til at deltage aktivt i støjgruppen i Vanløse, og afholder de fornødne udgifter til efterfølgende at gennemføre, dokumentere og afrapportere de tre-fem valgte støjreducerende projekter i Vanløse.

Kommunen skal i samarbejde med Vanløse Lokaludvalg, interesserede borgere i Vanløse – og også gerne Miljøstyrelsen – realisere projektet.

Projektet er særlig relevant for Teknik- og Miljøforvaltningen.

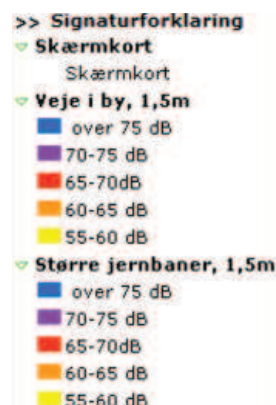
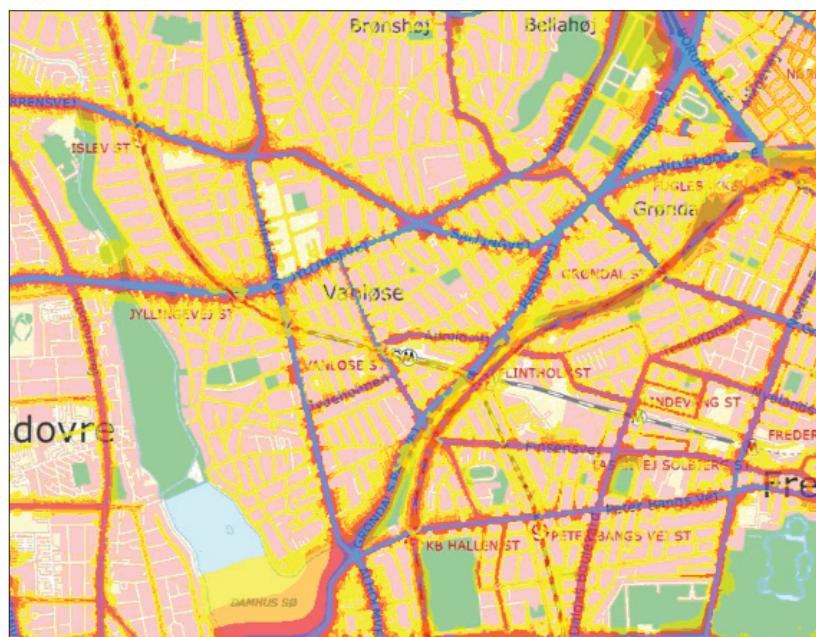
Nedsættelse af en arbejdsgruppe, der skitserer og konkretiserer tre-fem projekter, inkl. økonomi, kan etableres, hvis der er vilje til det. Når de valgte projekter er udført, er det vigtigt, at der også foretages en evaluering af processen og af projekterne, så succeser kan spredes, og fejl stoppes.

Marian Notaromaso

ØKONOMI

- Der vil være driftsudgifter til oprettelse af støjgruppen til lønninger: ¼ årsværk til en kommunal fagmedarbejder og ¾ årsværk til konsulentbistand, hvilket vil koste ca. 500.000 kr.
- Der vil være driftsudgifter til evaluering af de valgte projekter til lønninger: ¼ årsværk til en kommunal fagmedarbejder og ¾ årsværk til konsulentbistand, hvilket vil koste ca. 500.000 kr.
- Der vil være anlægsøkonomi i de tre-fem projekter, og økonomien vil være afhængig af, hvilke og hvor mange projekter der vælges. Indledningsvis vurderes anlægsøkonomien til at være 5.000.000-10.000.000 kr.

UDVIKLINGSPRINCIP: GRØNNE BYRUM FOR ALLE

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 9

Bellahøjmarken

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Lokaludvalgene for Bispebjerg, Brønshøj-Husum og Vanløse bydel har i en fælles arbejdsgruppe i 2011 og 2012 arbejdet med udvikling af Bellahøjmarken. Forslaget til fremtidens Bellahøjmark er ligeledes blevet diskuteret og justeret på baggrund af lokaludvalgenes fælles borgermøde på marken i forsommeren. Baggrunden for samarbejdet har været planerne om nyetablering af en stor, campingplads på Amager. Planerne er dog ikke aktuelle længere, da der ikke kunne tilvejebringes finansiering til projektet, men processen om en eventuel forandring i området ved Bellahøjmark har været værdifuld for Vanløse Lokaludvalg.

Bellahøjmarken ligger i Vanløses nordøstlige område med sin længste udstrækning fra nord til syd, omgivet af Bellahøj Svømmestadion mod nord, Hvidkildevej mod syd, Bellahøjvej mod vest, og Grøndal Centret mod øst. Marken er offentlig tilgængelig ni måneder om året. Marken er indhegnet næsten hele vejen rundt, for at kunne rumme både kræmmermarkeder og camping. Det betyder, at store dele af marken i de tre måneder, hvor den fungerer som campingplads eller kræmmermarked, er aflåst og derfor ikke tilgængelig for offentligheden.

Marken anvendes i dag af beboere i området i høj grad til luftning af hunde og til hundetræning. Marken er som Københavns øvrige grønne områder fredet og har været det siden 1981. Ved siden af marken ligger Grøndal Centret, et af Nordeuropas største idrætscentre, som har mere end 3.000 daglige brugere. I markens arkitektur indgår en midterakse ind over København, og der er fra marken udsigt over hele København. I dag skæmmes denne udsigt dog af de høje popler på området, og derfor bør disse beskæres eller erstattes med nye lave træer. Ligeledes bør de eksisterende høje elmaster med højtsiddende lysarmaturer erstattes af et helt nyt anlæg bestående af lave hærværkssikrede standere med nedadlysende lysarmaturer og med el-udtag. Toiletbygningen bør fornyes eller renoveres. Det eksisterende hegn om marken bør fjernes og erstattes af et hegn, der dækker et mindre areal af marken. Bellahøj Camping skal i fremtiden fortsætte med en forhøjet status på et lidt mindre areal af marken.

For at gøre Bellahøjmarken mere attraktiv for andre typer af brugere kan der etableres interaktive grus-løbestier i periferien uden for hegnet rundt om marken, så disse kan anvendes hele året. Endelig skal der opsættes fitnessredskaber langs strækningen på Hvidkildevej.

De nuværende tre kræmmermarkeder reduceres til to; et om foråret og et om efteråret. Kræmmermarkederne er vigtige for marken, også selv om det betyder, at der i korte perioder af året ikke er offentlig adgang.

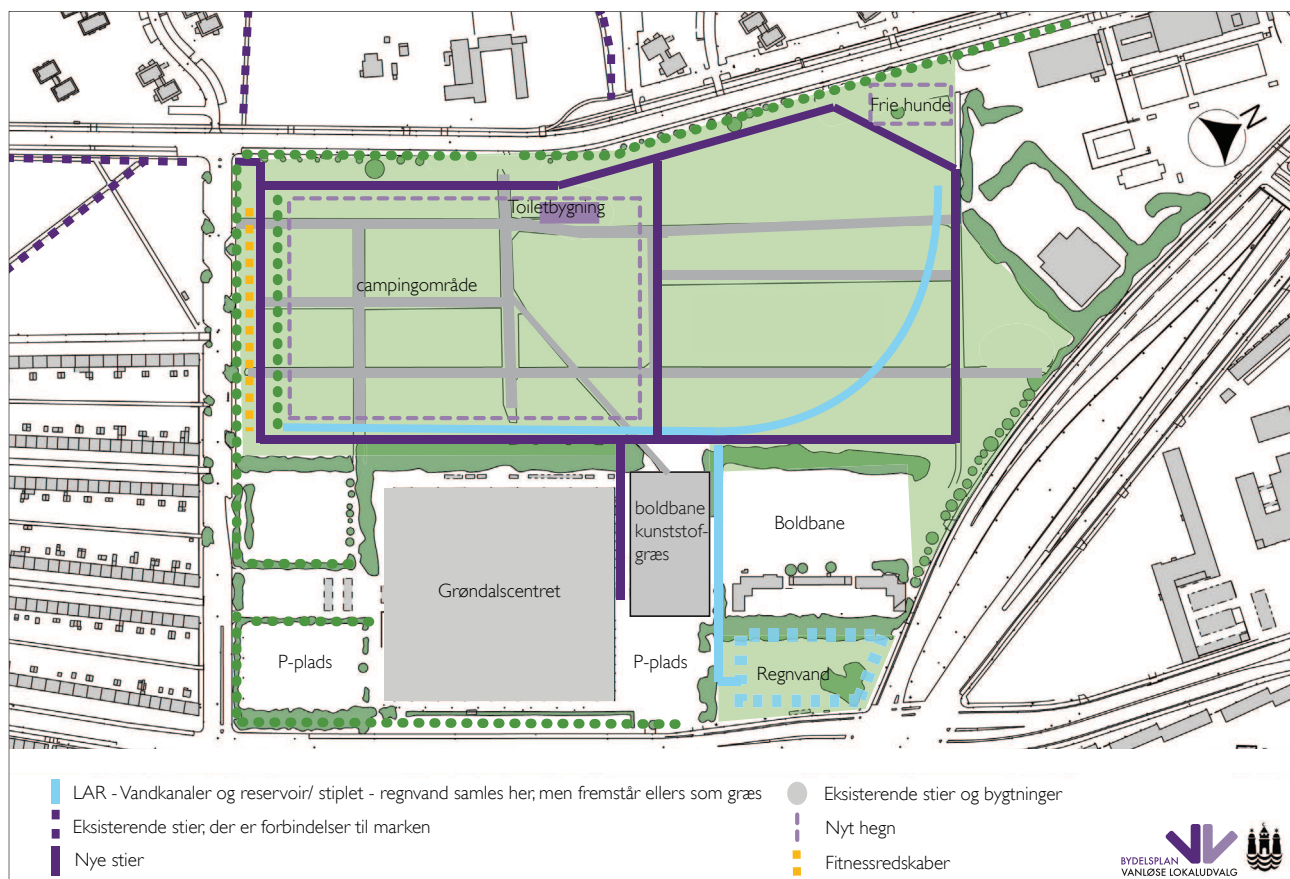
Der etableres en regnvandskanal langs Grøndal Centret med afvanding til et regnvandsbassin for nedsivning. Den nordlige kuperede ende af parken afvandes med sandbassiner, som allerede er udført i Rødkildeparken. Ligeledes kan der indtænkes afledning af tagvandet fra centret i forbindelse med etablering af afledning af regnvandsløsninger for området, der i sine lavninger er udfordret af store mængder regnvand.

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet kan realiseres af Københavns Kommune, eventuelt i samarbejde med campingpladsen, kræmmermarkeder og Københavns Energi. Marken er fredet, og projektet skal derfor etableres inden for fredningens rammer. Projektet vurderes til at have en langsigtet realisering, grundet omkostningerne, men kan ved bevilling realiseres inden for relativ kort tid.

ØKONOMI:

Teknik- og Miljøforvaltningen har lavet et detaljeret projektforslag ved etablering af et LAR-anlæg på Bellahøjmarken. Projektet, inkl. afledning af tagvandet fra Grøndal Centret, koster ca. 35.800.000 kr. Undlades afledningen af tagvandet fra Grøndal Centret, vil LAR-anlægget koste 10.000.000-11.000.000 kr.; mindre, dvs. omkring 25.000.000 kr. Teknik- og Miljøforvaltningens projektforslag er meget vidtgående og respekterer ikke den gældende fredning. Forslaget er derudover ikke i overensstemmelse med lokaludvalgenes forslag omkring regnvandskanal m.v. langs Grøndal Centret.

UDVIKLINGSPRINCIP: PÅ FORKANT MED KLIMAFORANDRINGER

Per Stengade

PROJEKTFORSLAG 10 Harrestrup Å

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Vanløse har to åer, der løber langs bydelen. Den ene af disse, Harrestrup Å, løber fra Fæstningskanalen til Kalveboderne. Åen løber gennem Krogebjergparken, og de kommende projekter, hvor å-løbet ændres, kan få stor indflydelse på parkernes indretning og funktioner. Åen løber i bydelens laveste områder, og vil derfor kunne blive brugt i fremtidige anlæg til afledning af regnvand. Teknik- og Miljøforvaltningen har allerede udarbejdet et udkast til en helhedsplan for genopretning af åen, hvor visionen er, at vandet skal være så rent i Harrestrup Å, at der kan blive mulighed for at lave badestrand ved Kalveboderne ved Valby-parken. Helhedsplanen for Harrestrup Å omfatter hele åens forløb gennem Københavns Kommune fra Vestvolden til Kalveboderne, i alt ca. ti km. Helhedsplanen skal sikre, at Harrestrup Å går fra at være et spildevandsanlæg til et naturlignende vandløb med gode fysiske og biologiske betingelser for faunaen og floraen.

Ved at genoprette Harrestrup Å til et naturlignende vandløb vil det blive muligt at udbygge de rekreative muligheder og give plads til flere oplevelser og aktiviteter i naturen. Det er vigtigt, at cykelsti og allerede eksisterende aktiviteter i området forbliver tilgængelige. Åerne, 100 års-grøften, der løber langs Damhus-søen, og engen er oplagte til at afhjælpe klimaændringerne i forhold til de øgede og mere intensive regnmængder i lokal-

området. Derfor kan afledning af regnvand med fordel tænkes ind i planerne om reetableringen af åen til et naturlignende vandløb. Genopretningen vil skabe en attraktiv oase for de mennesker, der benytter området omkring åen til rekreative formål. Lokaludvalget har konstateret, at interessen for udviklingsplanerne og de nye åprojekter i området er stor. Dette konkluderes på baggrund af en cykeltur; Lokaludvalget har haft med borgerne langs åen.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Arbejdet med helhedsplanen tager udgangspunkt i å-løbets hydraulik, hvilket vil sige åens vandstands dynamiske hæve- og sænkeforhold, samt de biologiske forhold. Dette sikrer et mangfoldigt dyre- og planteliv, vandløbets og omgivelsernes variation. At genetablere et naturligt å-løb i Harrestrup Å med høj vandkvalitet, er i overensstemmelse med Teknik- og Miljøforvaltningens Strategi for Biologisk Mangfoldighed i København. En væsentlig del af realiseringen af helhedsplanen består i at kommunikere budskaberne og inddrage interessenter i den videre udvikling. Derfor bør kommende tiltag tænkes sammen med Fredningsnævnet, Parkbrugerrådet og i den endelige udformning af Pleje- og Udviklingsplanen for området.

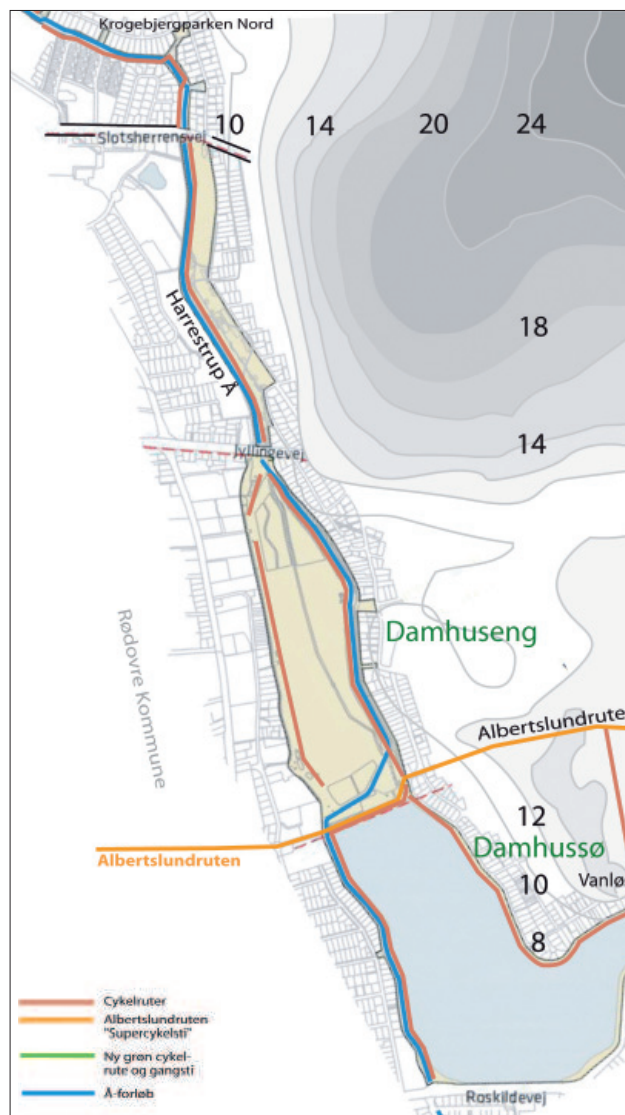
REALISERING AF PROJEKTET

Udgravningen af 100 års-grøften bør indtænkes i forbindelse med løsninger vedrørende afledning af regnvand fra de omkringliggende parcelhusgrunde.

Hvis projektet kræver en vedtaget Pleje- og Udviklingsplan vil genopretning af åen afvente Teknik- og Miljøudvalgets godkendelse af denne.

ØKONOMI

- Genopretning af delstrækningen fra Slotsherrensvej til Jyllingevej koster ca. 15.000.000 kr.
- Genopretning af delstrækningen fra Jyllingevej til Damhusøen koster ca. 4.500.000-9.000.000 kr.
- Genopretning af delstrækningen fra Damhusøen til Roskildevej koster ca. 13.000.000-19.500.000 kr.
- Der vil være øgede driftsomkostninger ved alle delstrækninger: Der er i alt syv delstrækninger: En i Brønshøj/Husum, tre i Valby, og tre i Vanløse.

Erik Honoré

Trine Bang Hansen

UDVIKLINGSPRINCIP: PÅ FORKANT MED KLIMAFORANDRINGER

Trine Bang Hansen

PROJEKTFORSLAG 11 Grøndalsåen

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Vanløses anden å, der løber langs Vanløses bydelsgrænse, er Grøndalsåen. Grøndalsåen løber fra Damhussøen gennem Grøndalsparken til Bispeengbuen, hvor den løber sammen med Lygteåen og bliver til Ladegårds Å, der i dag løber i rør under jorden. Visionen er, at der etableres et naturlignende åløb igennem Grøndalsparken de steder, hvor det kan lade sig gøre. Etablering af naturlignende åløb i Grøndalsparken kan skabe stor naturværdi for området og kan bidrage til øget biologisk mangfoldighed i parken. Dette er i overensstemmelse med Teknik- og Miljøforvaltningens Strategi for Biologisk Mangfoldighed i København. Genopretningen af åen kan være med til at gøre Grøndalsparken mere attraktiv og skabe synergi med Lokaludvalgets idé om at skabe mange aktivitetsmuligheder af fysisk og social karakter i parken (jf. projekt: Grøndalsparken – aktivitet og samvær). Blandt andet kan det nyetablerede åløb bruges rekreativt i forhold til vand-aktivitetsmuligheder for børn; en mulighed, som vil indbyde til leg med vandet på en sikker og forsvarlig måde. Lokaludvalget inviterede borgerne med på cykeltur langs parken, og interessen var stor for mulighederne i at anvende parkerne mere.

Etablering af et nyt åløb kan ligeledes afhjælpe klimaproblematikker: Grøndalsparken og Grøndals Parkvej der løber langs den, har ved tidligere voldsomme regnskyl stået under vand, og et nyt åløb og parkarealerne kan under skybrud anvendes til afledning af regnvand fra de nærliggende områder.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

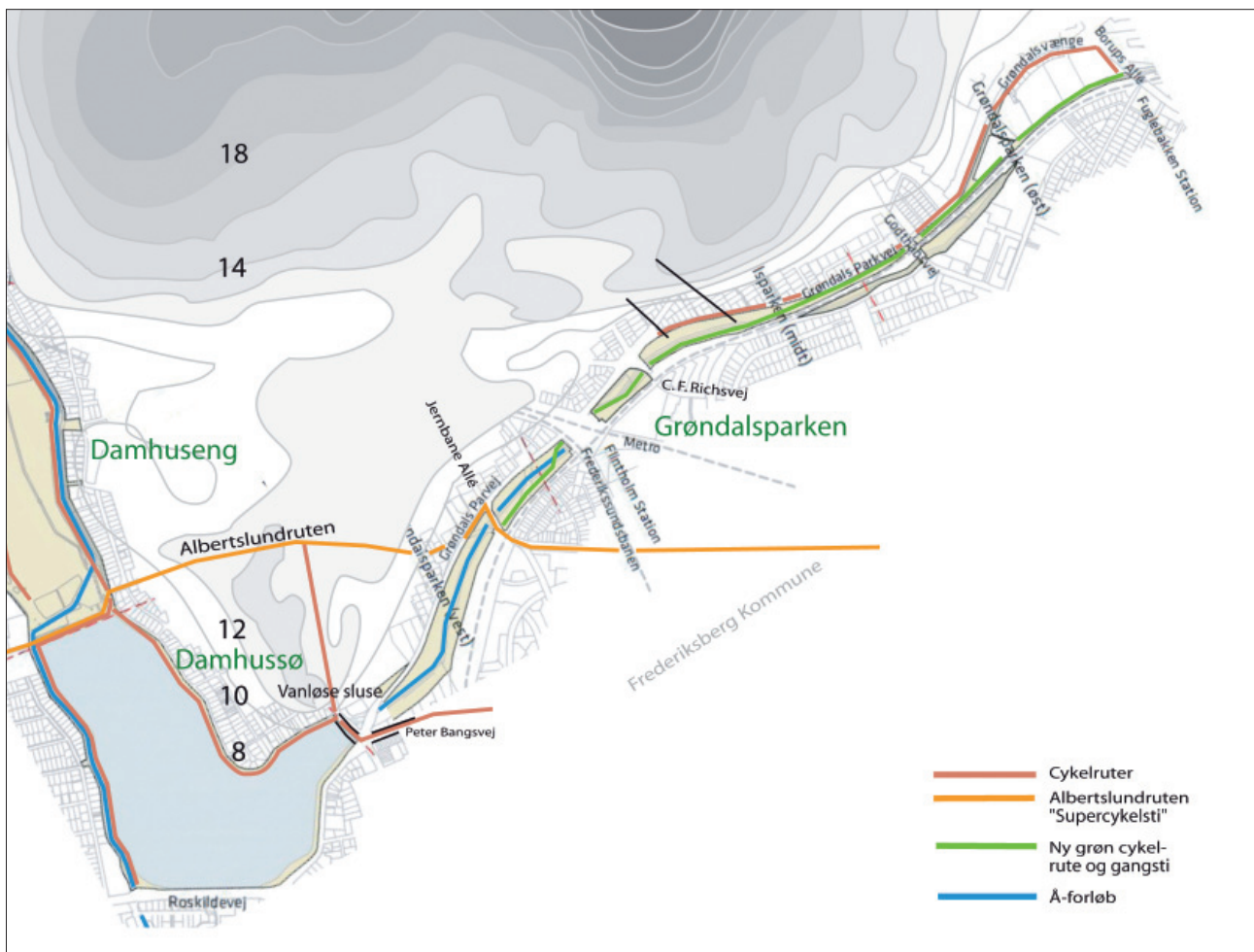
Grøndalsparken indgår i bydelsplanens obligatoriske sundhedsprojekt: Grøndalsparken – aktivitet og samvær, hvor der etableres aktivitetselementer. Der er i Budget 2013 bevilget 65.000.000 kr. til etablering og renovering af cykelstier de næste tre år, hvor der blandt andet etableres en cykelsti i parken fra Damhussøen til C. F. Richs Vej. Altså samme strækning, hvor Grøndalsåen åbnes, og arbejdet med begge kan med fordel samtænkes.

REALISERING AF PROJEKTET

Der er allerede nu igangsat en proces med en dispositionsplan for åbning af Grøndalsåen på strækningen mellem Damhussøen og C. F. Richs Vej, og man regner med at påbegynde etableringsarbejdet i 2012. Etablering af et naturlignende åløb skal tænkes ind i forhold til fredningen samt udkastet til pleje- og udviklingsplan på området. I udkastet fremgår blandt andet studeenge, cykelsti, bedre tilgængelighed med videre. Der er en udfordring i, at pleje- og udviklingsplanen endnu ikke er vedtaget, hvilket gør, at retableringen af hele åløbet først kan ske ved dennes vedtagelse. Ligeledes kan der med fordel indtænkes frivillighed, så der kommer borger-ejerskab og ansvar for området.

ØKONOMI

- Genopretning af Grøndalsåen koster ca. 8.000.000-10.000.000 kr. Driftsomkostninger er ca. 120.000-150.000 kr. årligt.

UDVIKLINGSPRINCIP: PÅ FORKANT MED KLIMAFORANDRINGER

Jon Bondebjerg

PROJEKTFORSLAG 12 LAR-kortlægning – indsatsområder

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Vanløse Lokaludvalg har lavet en kortlægning over, hvor i bydelen der var flest udfordringer, i forbindelse med skybruddet 2. juli 2011. Dette er gjort ved at spørge husejerne om, hvilke følger/virkninger de havde af skybruddet.

Lokaludvalget har fået besvarelser fra 1.008 grundejere, hvilket svarer til 2.986 husstande. Besvarelserne fordeler sig på følgende boligtyper:

- Villaer: 32,3 pct.
- Lejelejligheder 38,9 pct.
- Andelslejligheder 22,7 pct.,
- Ejerlejligheder 5,9 pct.
- Erhverv 0,2 pct.

Lokaludvalget har både fået henvendelser fra borgere med og uden vandproblemer. Resultatet identificerede følgende forbedringsforslag:

- Hævning af Grøndals Parkvej, hvilket vil kunne aflede regnvandet fra vejen ned i Grøndalsparken samt øge trafiksikkerheden. Projektet kan derfor være væsentligt i forbindelse med den øgede trafikbelastning, der kommer, når Bynet 2018 realiseres.

- Afledning af tagvand fra Flintholm Station til opsamling i "vandtårne". Vandtårnene vil opsamle vandet til nedsvivning. Vandet vil ligeledes kunne anvendes til eksempelvis vanding i Grøndalsparken, skylle kloakkerne m.v.
- Erstatningsarealer kan anvendes som opsamlingsbassiner.
- Tagvand kan opsamles og ledes til 100 års-grøften ved Damhusengen og -søen. Hvis der kommer ny lovgivning på området, der medfører, at der også kommer vandafgift på overfladevandet, samt at Københavns kloaknet skal aflastes ved, at 30 % af regnvandet ikke ledes til kloakkerne, vil afledning til grøften kunne være en hjælp.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Der er under temaet "København som metropol for grøn vækst" indtænkt LAR (Lokal Afledning af Regnvand)-løsninger i alle projekterne, ligesom LAR-løsninger er relevante i forbindelse med dræning af engens baner under temaet "Det gode hverdagsliv" og projekt "Øget kapacitet på Damhusengens baner".

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet vedrørende hævning af Grøndals Parkvej er rimelig enkelt og involverer Teknik- og Miljøforvaltningen.

Projektet vedrørende Flintholm Station involverer DSB, der ejer stationsbygningen, men kan realiseres som fire vandtårne, til opsamling og nedsivning af vandet.

Erstatningsarealerne vil kræve en forudgående analyse af lokale forhold, før det kan besluttes, hvilket konkret projekt, der kan gennemføres. Dette skyldes, at erstatningsarealer involverer mange interessenter.

Arbejdet med at reetablere 100 års grøften, der løber langs Damhussøen og -engen, er i fuld gang, og overløb fra tagvandsfaskiner og afledning af regnvand fra lokale veje kan gennemføres derefter. I første omgang vil det være et system, som Københavns Energi skal betale, men kommunen vil indgå i analysearbejdet for mulighederne.

ØKONOMI

- Hævning af Grøndals Parkvej vil koste ca. 5.000.000 kr.
- Fire vandtårne til opsamling af regnvand fra Flintholm St. vil koste ca. 4.000.000 kr.
- En analyse af lokale forhold og udkast til løsningsforslag på erstatningsarealerne vil koste ca. 50.000 kr.
- En analyse af mulighederne og udkast til løsningsforslag om afledning af tagvand og overfladevand fra arealer med hårde belægninger til grøften vil koste ca. 300.000-500.000 kr.

ERSTATNINGSAREALER:

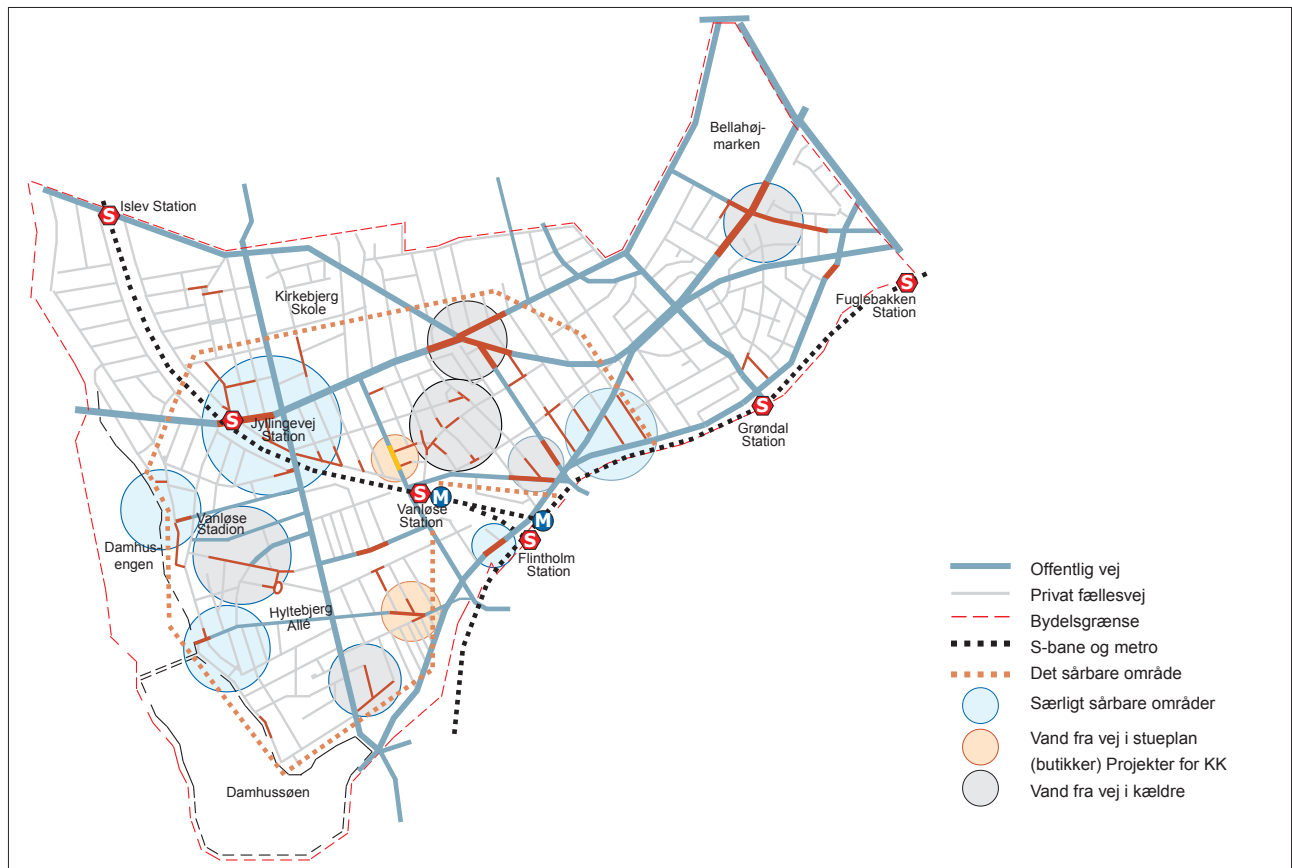
Erstatningsarealerne blev anlagt i begyndelsen af forrige århundrede i forbindelse med krav til de private fællesveje. En privat fællesvej skulle i bredden mindst være 12,5 m., men mange veje fik dispensation, således at vejen kun havde en bredde på 10 m. For at sikre lys og luft mellem bygningerne blev det areal, der ikke var anvendt til veje på mindst 12,5 m., i bredden, udlagt som erstatningsarealer. Ejerforholdene for et erstatningsareal kan være mangeartede. Der blev i rapport om erstatningsarealer fra 2001 registreret 60 erstatningsarealer i København.

LOVFORSLAG OM AFGIFTER PÅ AFLEDNING AF REGNVAND I KLOAKSYSTEMERNE:

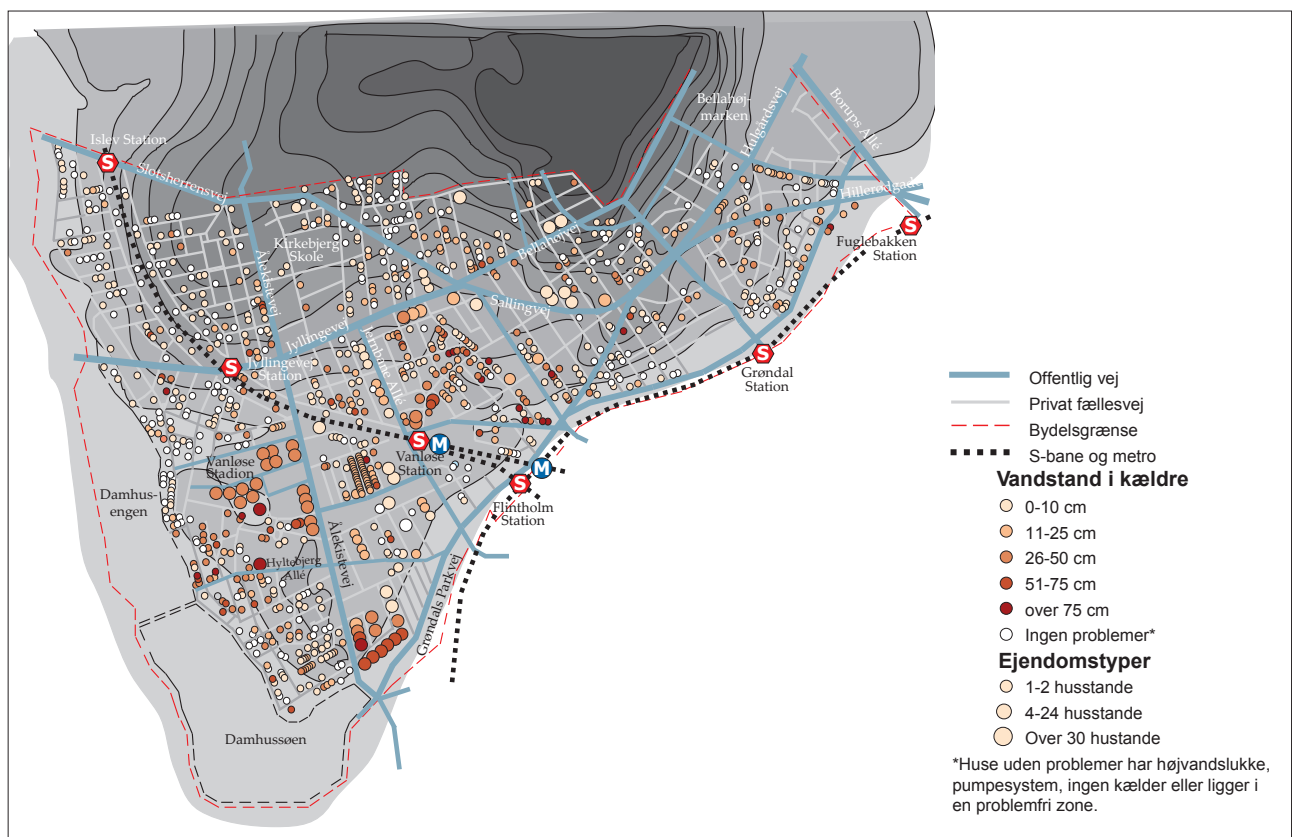
Kloaksystemerne er svært belastede, og de seneste års skybrud har givet hovedbrud. Derfor er der stillet et lovforslag om, at der kommer afgift på afledning af regnvand fra ejendommens tage og overflader med hård belægning (eksempelvis fliser) til kloakkerne. Dette kan være en motivation for grundejere til at lave afledningsløsninger som eksempelvis faskiner (nedsivningsanlæg). Men også så udgifterne ved at tilpasse kloaksystemerne i forhold til skybrud bliver billigere og nemmere. Ligeledes vil det kunne understøtte, at der dannes mere grundvand.

Københavns Energi forventer en stigning på op til mod 30 % mere regnvand de kommende årtier.

KØBENHAVN SOM METROPOL FOR GRØNVÆKST

Erik Honoré

Erik Honoré

Thomas Vilhelm

UDVIKLINGSPRINCIP: AKTIVITETER TILTRÆKKER – NETVÆRK OG RELATIONER FASTHOLDER

Vanløse Lokaludvalg

PROJEKTFORSLAG 13 Etablering af ungehus

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Børne- og Ungeudvalget nedsatte i forsommeren 2011 en Ungekommission under overskriften "Alle unge skal med". Kommissionens opgave var at finde forslag til at skabe sammenhængende løsninger for unge. I dag får 16 pct. af kommunens unge ikke en ungdomsuddannelse, og hver tiende af alle under 30 år er ikke i job, under uddannelse eller officielt registreret i systemet som arbejdsløs.

Tallene er nogenlunde tilsvarende for Vanløse. Vanløse har en højere andel af unge, der får en erhvervsgymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse, og en lidt lavere andel, der får almen gymnasial uddannelse. I aldersgruppen 16-24 år er der færre i Vanløse end i resten af København, som ikke er i job, under uddannelse eller officielt registreret i systemet som arbejdsløse end i København.

Men andelen er stadig høj.

Ungekommissionen opstiller følgende mål: Folkeskolen skal ruste de unge til en ungdomsuddannelse. Ungdomsuddannelserne skal fastholde de unge. De unge skal have støtte i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse. Unge med særlige behov skal ikke lades i stikken. Alle unge skal have adgang til et aktivt fritidsliv i København.

Formålet med ungekommissionens arbejde er blandt andet at udarbejde en tværgående ungestrategi, da der er flere fagområder i spil. Borgerrepræsentationen vedtog ungestrategien 11. oktober 2012.

Vanløse Lokaludvalg ønsker at skabe et ungehus for de 15-25-årige. Et hus, der rummer mangeartede muligheder inden for vejledning om uddannelse, job, sundhed, praktiknetværk, bolig med videre. Samtidig skal de unge have mulighed for lektiehjælp, fritidsaktiviteter og selvstyringsmuligheder som eksempelvis en brugerdrevet café m.v.

GYMNASIAL OG ERHVERVSFAGLIG UDDANNELSE:

De gymnasiale uddannelser er alle forberedende til videregående uddannelsesniveauer. En skelnen mellem eksempelvis erhvervs- og almene gymnasiale uddannelser er en skelnen mellem forskellige fagkombinationer. En erhvervsfaglig uddannelse kan påbegyndes lige efter folkeskolen og bygger delvist på mesterlære/praktik og afsluttes med en svendepreve. Man uddannes til et specifikt erhverv, eksempelvis murer, mekaniker m.v.

Lokaludvalget har spurgt en række unge, der går i bydelens ungdomsklubber, hvad de synes, der skal til for at få et godt ungeliv. De unge peger på følgende elementer: Venskab, aktiviteter, nærvær, tryghed og lokal beliggenhed. Vanløse har i dag en ungdomsklubkapacitet på 205 pladser til aldersgruppen 14-18 år, men i 2012 bor 1.778 borgere i Vanløse i den aldersgruppe. Allerede i dag er der altså et stort antal unge, som ikke modtager relevante klubtilbud. Derfor er projektet målrettet en større gruppe: de 15-25-årige; i 2012 5.878 vanløseborgere.

Princippet bag at samle forskellige kommunale muligheder med selvstyre, frivillige m.v. er netop at favne hele gruppen og dens forskellige behov på baggrund af princippet: Aktiviteter tiltrækker, netværk og relationer fastholder. Hvis aktivitetsmuligheder som vejledning, lektiehjælp, boligrådgivning, fritidsmuligheder samles et sted, så tiltrækker det de unge. Ved at gøre det til et tilbud for alle, ressourcestærke som -svage, skabes der netværk og relationer på tværs af de unge, og det kan styrke fastholdelsen, så de unge får bedre vejledning i de valg, de skal træffe. Samtidig kan det give rammer, der kan hjælpe dem med at fastholde og gennemføre deres valg.

Et ungehus kan placeres flere steder. Eksempelvis på Jyllingevej 48, der er Vanløses tidligere posthus, eller som en del af Frederiksgårds Skole, der er Københavns Kommunes ejendom. Huset skal istandsættes, så det vil kunne rumme de mangeartede tilbud og aktiviteter. Særligt det gamle posthus ville være relevant, da det ligger i Vanløses kreative zone. En placering der vil kunne understøtte etablering af netværk mellem de unge og de erhverv, der ligger der; og både området og de unge vil kunne få gensidig gavn heraf, eksempelvis gennem praktikpladser, da den kreative zone rummer en mangfoldighed af erhverv, fra stukkatør – til automekanikere, fra cirkusskole til miljøvejledning og meget mere.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Der er indstillet til Budget 2013 et lignende projekt, nemlig ungehuset på Smedetoften 12-14 i Bispebjerg. Projektet fik ikke bevilget penge i sin nuværende form, men der arbejdes videre med det. I budget 2013 er der bevilget et løft til klubområdet, og forslag til klubfællesskaber og til styrket samarbejde mellem skoler, institutioner og klubber har til formål at styrke området for de 14-18-årige. Løftet og visionerne, der drøftes i øjeblikket, kan være første skridt på vejen for bedre vilkår for de unge. Dog er det indtil videre en udfordring at skabe sammenhæng i hele ungelivet, og som kræver en indsats på tværs af fagforvaltningerne, samt en indsats, der har en bredere aldersgruppe.

Marian Notaromaso

REALISERING AF PROJEKTET

Dele af projektet realiseres måske i et nyt klubfællesskab og i styrket samarbejde mellem skoler, institutioner og klubber. Tanken om en helhedstilgang og én indgang for unge i alderen 14-25 år kræver blandt andet, at Borgerrepræsentationen vedtager den fælles ungestrategi, der er under udvikling, og som tager udgangspunkt i et tværgående samarbejde blandt kommunens forvaltninger. Projektet kan ligeledes understøttes aktivt af Københavns Kommune, hvis der kommer et øget fokus på, at virksomheder bør tage et socialt ansvar, så der kommer flere praktikpladser. Vanløse Lokaludvalg påpeger, at kommunen kan arbejde for, at der ikke lægges hindringer i vejen for lokale virksomheder via procedurerne for indkøb og udbud. Dette stemmer overens med anbefalingerne omkring kreative erhverv fra Kommunens kreative tænketank: Copenhagen Creative Task Force.

ØKONOMI

Der er foretaget et groft skøn på hhv. drifts- og anlægsøkonomi.

Drift:

- To ansatte pædagoger til en samlet omkostning på 1.000.000 kr. årligt
- To vejledere til en samlet omkostning på 1.000.000 kr. årligt
- En altnulmand til bygningshold og forefaldende arbejde til en samlet omkostning på 500.000 kr. årligt
- Husleje og vedligehold er en udgift på ca. 600.000 kr.

Anlæg

Ved køb af det gamle posthus på Jyllingevej 48, hvor m²-prisen er vurderet til 6.300 kr. vil købssummen være ca. 9.200.000 kr. Omkostninger til ombygning, istandsættelse og inventar vil være ca. 4.000.000 kr.

UDVIKLINGSPRINCIP: GRØN MOBILITET

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 14 Forbedringer af Albertslundruten

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Den 14. april 2012 blev Danmarks første cykelsupersti "Albertslundruten" (C99), indviet. Ruten går igennem Vanløse, fra Sortebro ved Damhussøen mod Rødovre til Finsensvej på Frederiksberg.

Cykelsuperstierne er med til at forbedre mobiliteten og tilgængeligheden til og fra København, hvilket blandt andet er med til at øge arbejdsuddrevet og mindske spildtid i køer. Det betyder mindre tab af arbejdstid. Alle faktorer, der er med til at styrke den økonomiske vækst og til at skabe en renere og sundere by, hvilket er med til at øge livskvaliteten for byens borgere.

København har som målsætning at være verdens bedste cykelby. Et af initiativerne hertil er netop etablering af cykelsuperstierne, et koncept, hvor cykelstierne skal være særligt attraktive for cykelpendlerne og sikre god fremkommelighed, tilgængelighed og komfort. En cykelsupersti er ud over at være en fysisk cykelsti også en prioritering af cyklisterne på bekostning af biltrafikken, og kan derfor medføre nedlæggelse af parkeringspladser (Handleplan for Grøn Mobilitet).

Vanløse Lokaludvalg har udført en spørgeskemaundersøgelse, som 173 mennesker har besvaret. 97 pct. af besvarelsene er fra pendlere, og lidt over halvdelen af besvarelsene er fra folk, der ikke bor i området. Lokaludvalget har bedt pendlere vurdere, hvilke dele af strækningen i Vanløse der havde de største

udfordringer, og her var særligt sikkerheden på Hyltebjerg Allé, samt vejens tilstand, vurderet som særligt kritisable forhold på ruten. På Hyltebjerg Allé ligger der ud over beboelse også daginstitutioner, og vejen anvendes også som skolevej. Mange steder på ruten er der kamp om pladsen mellem parkerede og kørende biler; lastbiler, cykler, motionister; børn m.v. Cykelsuperstiens forløb i Vanløse, særligt strækningen på Hyltebjerg Allé og omgivende vejkryds og overgange er ikke sikker, komfortabel, tilgængelig eller fremkommelig.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Der er i Budget 2013 vedtaget en cykelpakke VI på 65.000.000 kr. Heri er der blandt andet afsat penge til en cykelrute i Grøndalsparken, en cykelsti fra Brønshøjvej til Godthåbsvej, og en cykelsti på den resterende del af Jernbane Allé, der endnu ikke har fået anlagt en cykelsti. Der er ligeledes i Budget 2013 bevilget midler til en buspakke, der omhandler etablering af busruter. Denne kan have betydning for cykelruten, i forbindelse med omlægningen af busruterne på Grøndals Parkvej, hvor busfrekvensen øges markant. Man kan i denne forbindelse med fordel forbedre forholdene for cyklisterne i overgangen fra Linde Allé over Grøndals Parkvej.

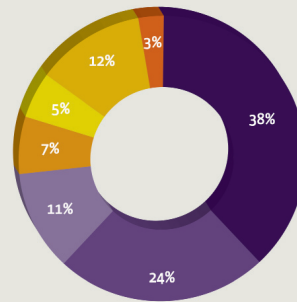
REALISERING AF PROJEKTET

Københavns Kommune har overtaget Hyltebjerg Allé og kan derfor gå ind og forbedre området. Der afsættes midler i 2013 til at forbedre forholdene på Hyltebjerg Alle. Der er endnu ikke afsat midler til at forbedre overgangen fra Linde Allé over Grøndals Parkvej, på strækningen ved Damhussøen eller til krydset ved Ålekistevej/Hyltebjerg Allé. Lokaludvalget har ligeledes indsendt forbedringsforslag på forskellige cykelstrækninger i forbindelse med projektet: Små sten på vejen. Dette vedrører blandt andet udfordringerne ved dæmningen.

ØKONOMI

Der er afsat 1.000.000 kr. til at forbedre Hyltebjerg Allé i 2013, men det vurderes at koste yderligere 2.000.000 kr. Derudover er der omkostninger ved forbedring af krydsene.

Oplever du problemer på Albertslundruten, på strækningen mellem broen ved Rødovre/Damhussøen og Finsensvej?

- Ja, overgangen ved Grøndals Parkvej og Linde Allé
- Ja, parkerede biler på Hyltebjerg Allé
- Ja, at cyklister og fodgængere/motionister deler stien ved Damhussøen/engen
- Ja, at der er dyr på stien ved Damhussøen/engen
- Ja, Krydset ved Ålekistevej/Hyltebjerg Allé
- Ja, andet
- Nej

Marian Notaromaso

UDVIKLINGSPRINCIP 8: KULTURMEKKA

Jan Mørch

PROJEKTFORSLAG 15

Nyt liv i den gamle kedelbygning – kreativt samlingspunkt i Grøndal

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Den gamle kedelbygning ved vandværket i Grøndal, også kendt som Vandværksbygningen, har stået tom i en del år og bærer præg af det. Bygningen er ikke fredet, men er vurderet i kategori 3 for bevaringsværdi. En bygning med særlig arkitektonisk og historisk værdi. Vandværksbygningen ejes af Københavns Kommune, som i flere omgange har overvejet, hvorvidt bygningen skulle sælges, istandsættes eller nedrives.

Store dele af den oprindelige vandværksgrund er i dag udstykket og bebygget med almene boliger i regi af AKB, herunder en stor integreret daginstitution og boliger for borgere med særlige behov. To af Vanløses skolehaver ligger lige ved, og Grøndalsparken ligger tæt på, hvilket giver rig mulighed for aktiviteter i området, både for de lokale beboere og for andre københavnere. Området mangler et naturligt samlingspunkt, hvor beboere, brugere og foreninger kan mødes. Lokaludvalget ønsker, at den gamle kedelbygning genetableres som et samlingspunkt for gode kræfter, der vil gøre en forskel.

Området ligger i udkanten af Vanløse Bydel tæt på Bispebjerg og Nørrebro, og bygningens placering som ramme for mangeartede aktiviteter vil kunne skabe netværk mellem de tre bydele. Bygningen er et oplagt eksempel på en af byens gamle

industribygninger og tilbyder med sit store areal og helt særlige miljø et interessant lokalealternativ for bydelens kreative iværksættere, og på længere sigt et kreativt samlingssted i hele det nordvestlige område af byen. I første omgang ønsker lokaludvalget, at bygningen og de tilstødende arealer anvendes som midlertidigt byrum.

KULTURMINISTERIET

– Fredede og bevaringsværdige bygninger – bevaringsværdier:

"Bygninger med den højeste værdi I vil som oftest være fredede bygninger eller folkekirker. Særligt værdifulde bygninger kan dog godt have bevaringsværdi I uden at være fredede.

Bygningerne med værdierne 2-4 er de bygninger, som i kraft af deres arkitektur, kulturhistorie og håndværksmæssige udførelse er fremtrædende eksempler inden for deres slags."

De midlertidige byrum har været anvendt til at skabe liv og aktivitet i byområder, der har ændret karakter og derfor ikke har etableret en særegen identitet for området. Dette er blandt andet set brugt i udviklingen af Ørestad som ny bydel og i Roskildes nye bydel Musicon, hvor midlertidighed begge steder har fungeret som en dynamo for byudvikling og byliv. Senest har området omkring Prags Boulevard vist, at midlertidighed er et godt redskab til at skabe liv.

Forskellige borgergrupper, både blandt beboere og blandt foreningsaktive i Grøndalsområdet, har ytret interesse for, at der skabes et hus, der kan rumme mangeartede aktiviteter, f.eks. samlingssted med plads til både iværksættere, foreninger, kommunale tilbud og kulturelle aktiviteter. Ved at bygningen anvendes, vil der blive skabt aktiviteter i området, hvilket kan være med til at skabe liv.

Lokaludvalget har hen over sommeren 2012 haft møder med beboere i området for at afklare de lokale ønsker og tanker om huset. Her og nu er det lokaludvalgets ønske, at bygningen skal i spil som et midlertidigt rum – et sted, hvor man kan lave loppemarkeder, julemarkeder, genbrugsbyttedage og fastelavnsarrangementer for områdets mange børn. Ved at give mulighed for midlertidig brug af bygningen tror lokaludvalget, at et ellers lidt overset område af byen kan blive gjort til et nyt, kreativt miljø.

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet kræver en indsats på både kort og langt sigt.

I første omgang kræver den midlertidige brug af området en dialog mellem Økonomiforvaltningen og Københavns Ejendomme, der kan muliggøre en midlertidig anvendelse. I dag bærer bygningen i høj grad præg af forfald. Forfald inviterer til hævværk, der medfører et yderligere forfald af bygningen. Bygningen ligger i dag øde og nedslidt hen i et ellers fint og nybygget område. For at imødegå, at bygningen helt forfalder, er det en mulighed at forsøge at fremme midlertidige funktioner, hvor eksempelvis lokale iværksættere slår sig ned i de tomme lokaler og midlertidige grønne projekter og kunstprojekter gives adgang til udearealerne.

På længere sigt kan projektet gøres permanent. Dette kan gøres på flere måder: Enten gennem Copenhagen Creative Task Force, via fondsmidler, ved at Københavns Kommune bevilger midler til istandsættelse og drift af bygningen. Sidstnævnte kunne fungere som satellit for en kommunal institution i Vanløse, eller som et lokalt iværksætterhus i regi af en anden relevant forvaltning.

Projektet kræver ligeledes en frivillig indsats, og både lokaludvalget og beboere i området vil have en bærende rolle i at skabe et netværk for bygningen. Projektet kan være relevant for flere forvaltninger, og en ideel løsning ville være et driftsfællesskab mellem Kultur- og Fritidsforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen/Erhvervsservice og Beskæftigelses og Integrationsforvaltningens jobindsats. Desuden er det lokaludvalgets opfattelse, at et lokalt iværksættermiljø i Vanløse/Grøndal/Fuglekvarteret med stor fordel ville kunne kobles til indsatser for at skaffe beskæftigelse til Københavns unge, blandt andet i regi af ungehuset i Bispebjerg og i bydelenes kreative zoner, som i Vanløse er Skjulhøj Allé og Skalbakken, og i Bispebjerg er Rentemestervej.

Projektet er et langsigtet projekt, da bygningen kræver gennemgribende renovering og projektet er afhængigt af en kontinuerlig frivillig gruppe, der kan være primus motor for driften. Det vurderes, at der er et rigtigt godt udgangspunkt for at skabe en sådan lokal forankring og evt. etablere et netværk med repræsentation fra lokale iværksættere, beboere og kommunale interessenter.

ØKONOMI

Anlæg/ istandsættelse af Kedelbygningen:

- Istandsættelse af tag, facader, vinduer, fugtsikring af bygningen samt indvendig renovering af vægge, male samt lave en simpel belysning koster ca. 5.000.000 kr.
- Hvis der derudover etableres el, afløb, varme, ventilation, toilet- og handicapfunktioner samt belysningsarmaturer, vil det samlet koste ca. 10.000.000 kr.
- Hvis der yderligere etableres plankegulve, klinkegulve, akustikbeklædning, forskellige ruminddelinger, køkkenfaciliteter, etagedæk og trapper, vil det samlet koste ca. 15.000.000 kr.

Et fuldt ud etableret forsamlingshus med alle faciliteter, i en høj kvalitet, vil samlet koste ca. 20.000.000 kr.

Drift:

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at anslå driftsudgifter for projektet. En driftsøkonomi vil med fordel kunne sammensættes på tværs af flere forvaltninger og områder og kan evt. også tænkes som et privat/offentligt fællesskab, hvor dele af bygningen udlejes til lokale iværksættere.

APPENDIKS

3. APPENDIKS

BAGGRUND

Denne bydelsplan dækker en periode over fire år fra 2013 med projektforslag til budgetprocessen til Budget 2014 til og med Budget 2017 og forvaltningernes arbejde i samme periode. For størstedelen af projektforslagene gælder, at de ikke er detail-projekteret, og derfor særligt på det økonomiske plan mangler yderligere bearbejdning, før de kan indgå i budgetprocessen. Den økonomi, der er angivet for de enkelte projektforslag, er derfor udtryk for et overslag på anlæg og drift af projektet, som skal kvalificeres yderligere.

En række af projektforslagene vil indgå i det videre arbejde i kommunens forvaltnings arbejde med at udvikle byen i form af indspil til bydækkende strategier og projekter, eller vil efter en bearbejdning kunne anvendes som udgangspunkt for fremtidige budgetforslag til deciderede bydelspecifikke projekter. Disse er listet som kategori A.

Andre projektforslag kræver, at projektforslaget udvikles yderligere af lokaludvalget, før det kan indgå på denne måde i forvaltningernes arbejde. Dette er kategori B.

For enkelte af projektforslagene gælder det, at forslaget i sin helhed er i modstrid med vedtagne politikker og strategier i Københavns Kommune. Det hindrer dog ikke, at enkeltelementer af et projektforslag kan indgå i den videre planlægning i kommunen. Dette er kategori C.

A. Projektforslag som indgår i forvaltningernes videre arbejde:

- Projektforslag nr. 1: "Lys i bymidten"
- Projektforslag nr. 2: "Ændring i cykelparkeringsadfærden"
- Projektforslag nr. 3: "Flytning af institutionen Valborg"
- Projektforslag nr. 4: "Øget kapacitet på Damhusengens baner"
- Projektforslag nr. 5: "Kunstgræs på Vanløse Idrætspark"
- Projektforslag nr. 6: "Opsøgende team for ensomme ældre"
- Projektforslag nr. 7: "Grøndalsparken – aktivitet og samvær"
- Projektforslag nr. 8: "Støj og Luftforurening"
- Projektforslag nr. 9: "Bellahøjmarken"
- Projektforslag nr. 14: "Forbedringer af Albertslundruten"
- Projektforslag nr. 15: "Nyt liv i den gamle kedelbygning – kreativt samlingspunkt i Grøndal"

B. Projektforslag som skal udvikles videre af lokaludvalgene, evt. i samarbejde med forvaltningerne:

- Projektforslag nr. 10: "Harrestrup Å"
- Projektforslag nr. 11: "Grøndalsåen"
- Projektforslag nr. 12: "Lar-kortlægning – indsatsområder"
- Projektforslag nr. 13: "Etablering af ungehus"

C. Projektforslag, som er modstrid med politisk vedtagne planer/strategier/politikker:

Ingen projekter i denne kategori.

